

Mercator NovioTech

Science Meets Business Nijmegen

Rector magnificus
prof. Theo Engelen:

Wetenschappelijk onderwijs
en onderzoek zijn van zichzelf
waardevol

Opening nieuwe locatie

Health Valley

Wethouder Turgay Tankir:

Triple helix in regio Arnhem-
Nijmegen-Wageningen

Radboudumc

Radboud Universiteit Nijmegen

**Royal
HaskoningDHV**
Enhancing Society Together

Royal HaskoningDHV verbonden met Nijmegen

Royal HaskoningDHV werd in 1881 opgericht in Nijmegen. Al ruim 130 jaar voelen wij ons als oudste ingenieursbureau van Nederland verbonden met de oudste stad van Nederland. We zijn trots op de projecten waar wij bij betrokken zijn en de opdrachtgevers waarvoor we werken zoals:

- Dijkteruglegging Lent
- Stadsbrug De Oversteek
- Assetmanagement vastgoed gemeente Nijmegen
- Power2Nijmegen
- Montessori College
- GDF Suez
- Radboud Universiteit
- Nuon

Ook in de nieuwe inspirerende omgeving van '52' voelen wij ons thuis.

royalhaskoningdhv.com

Mercator NovioTech Magazine
Science Meets Business Nijmegen
een uitgave van Craanen Communicatie Management
& Consultancy

in samenwerking met:

Mercator Incubator
Nijmegen

BV Campus Radboud Universiteit Nijmegen

Radboud Universiteit Nijmegen

Novio Tech Campus

SMB Life Sciences

Radboudumc

Postadres

Craanen Communicatie (CCM&C)
Postbus 1326, 6501 BH Nijmegen

Kantooradres

Groesbeekseweg 4, 6581 BH Malden
www.ccmc.nl
024 388 11 79
info@ccmc.nl

Uitgever en hoofdredactie

drs. Arie Craanen

Redactie

drs. Arie Craanen, Lous van Oijen, drs. Willeke Guelen,
drs. Roel van der Heijden MSC

Fotografie

Broer van den Boom Fotografie, RU Nijmegen

Vormgeving

Studio Wijkamp Silvolde 2014©

Sales & traffic

Marly van Raaij
(mediagegevens en tarieven op aanvraag)
024 388 11 79
sales@ccmc.nl

Oplage en verspreiding

4.500 exemplaren. Verspreiding naar innovatieve bedrijven in de regio Nijmegen en Arnhem en grootste (inter) nationale bedrijven in Nederland op het gebied van life sciences, food technology, farma, ICT, telecom, medische sector, ingenieursbureaus, financiële instellingen en investeringsmaatschappijen. Deelnemende bedrijven ontvangen exemplaren voor verspreiding naar hun relatiebestand. Overige verspreiding naar onderzoekscentra, relevante overheidsorganisaties en Instellingen.

Auteursrechten voorbehouden

© Craanen Communicatie Management & Consultancy
Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd. Gegevens zijn ontleend aan betrouwbaar te achten bronnen. Redactie en uitgever kunnen evenwel geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele onjuistheden.

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Hier wordt geïnvesteerd in uw toekomst!

Slimme regio, Triple Helix

Het begrip "slimme regio" ging meermalen door volle symposiumzalen. Het voor u liggende nummer van Mercator NovioTech rapporteert daarover. De Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie zet in op "Regionale hotspots" met een sterk zelforganiserend vermogen en samenwerkingsverbanden van bedrijven, kennisinstellingen en overheden in de zogenaamde Triple Helix. Overheden hoeven niet leidend te zijn, maar wel ondersteunend met investeringen in de kennis-economie. Zie het afscheidsymposium voor prof. Boekema: "smart specialisation in the regional knowledge economy", met als voorbeelden Brainport en Health Valley. Slimme regio's kunnen niet zonder aan de Triple Helix deelnemende high tech-bedrijven en universiteiten met toponderzoek.

Bereidheid tot samenwerking is cruciaal, zowel in de regio als met andere regio's en voor internationale profilering.

Nijmegen heeft een bijzondere positie: als zuidelijkste stad van het oosten en noordelijkste stad van het zuiden, en als vooruitgeschoven post voor Nederlands-Duitse en euregionale samenwerking. Daarvoor is een eigen strategie nodig met een visie op externe positionering. Hiervoor is de themakeuze cruciaal. Nijmegen sluit met "Health & Life Sciences" aan bij de nationale topsectoren. Daarnaast moet er ruimte zijn voor onmisbare "Key enabling Technologies" als chemie, ICT, High Tech Systems & Materials, en voor samenwerking met regio's aan onze noord-, zuid- en oostkant, inclusief Noord-Rijn-Westfalen.

De regio Nijmegen heeft sterke R&D-thema's, universitair toponderzoek en topklinische specialismen. Minder sterk is het ontbreken van grote leidende bedrijven als trekker. In crisistijden zorgen enkele grote bedrijven wel voor meer kwetsbaarheid dan talrijke kleinere bedrijven. Eindhoven had 25 jaar geleden met Philips en DAF een grote crisis, met als positief neveneffect een sense of urgency, de aanzet voor Brainport. In Nijmegen is met grotere aantallen kleinere bedrijven het organiseren van samenwerking veel bewerklijker. Daarvoor is de inzet van overheden en kennisinstellingen nodig. Mercator NovioTech geeft voorbeelden, zoals de Economische Raad Nijmegen, Radboud Research Facilities en Radboud Nanomedicine Alliance op de Radboud campus. En op NovioTech Campus de Dutch Life Sciences Conference en MeetINN over Health, Medische Technologie & ICT.

Essentieel is de versterking van de samenwerking tussen de Nijmeegse campuslocaties, zoals bij iLab Nijmegen. Daar zijn tal van faciliteiten beschikbaar voor jonge chemie- & life sciences-bedrijven. In dit magazine staan voorbeelden die stimulerend werken op de start en groei van innovatieve bedrijven in de regionale kenniseconomie. Zij hebben belang bij een goed functionerende Triple Helix en bij hoogwaardige faciliteiten op beide Nijmeegse campuslocaties.

ir. drs. Antoine Fraaij,

BV Campus Radboud Universiteit.

drs. Hein van der Pasch,

Mercator Incubator Nijmegen.

dr. John J. Schalken,

SMB Life Sciences.

ir. Rikus Wolbers,

Novio Tech Campus.

INHOUD

Triple helix in regio Arnhem-Nijmegen-Wageningen	4
Opening Radboud Research Facilities	6
Community-portal voor internationale kenniswerkers	8
Mercachem neemt Praagse pilot plant Synthon over	9
Health Valley voedingsbodemp voor innovatie	10
GynNext niet-hormonale reversibele contraceptiemethode	12
Rabobank: van geldschieter naar verbinder	13
Eshgro: we willen functionaliteit	14
Smart Specialisation in the Regional Knowledge Economy	16
Prof. Theo Engelen, nieuwe rector magnificus Radboud Universiteit	17
NBC 500: van idee naar zorginnovatie	18
NXP: OBIOS sensor voor Point-of-care diagnostics	21
Octrooi Gynotec dubbel lumen IVF-punctienaald	22
ICT Netwerk laat perspectieven zien voor Nijmegen	24
Lunchmeeting: Innovatie & Ondernemen	26
INNEON: Finance for growth	28
Hekkelman: Het beste idee van Nederland; en nu?	29
Dutch Life Sciences Conference op Novio Tech Campus	30

*Turgay Tankir, wethouder
Economische Zaken van Nijmegen*

Triple helix in regio Arnhem-Nijmegen- Wageningen

Geen bureaucratie en stroperig overleg, maar hands-on politiek en pragmatische samenwerking waarbij spijkers met koppen worden geslagen. Turgay Tankir, wethouder Economische Zaken van Nijmegen wil een intensievere samenwerking met Arnhem en Wageningen om de kennisregio beter op de kaart te zetten. Tankir zet daarbij in op een triple helix-model, waar bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid samenwerken om de innovatiekracht te versterken. In Nijmegen werpt dit samenwerkingsmodel al zijn vruchten af. De eerste stappen zijn nu gezet om het triple helix-concept ook op regionaal niveau op te zetten.

ECONOMISCH BELEID

“Wij zijn nu de vierde economische regio van Nederland, maar als we niet meer innoveren dan kunnen we deze plaats verliezen”, waarschuwt Turgay Tankir. “Het afgelopen jaar hebben we - deels vanwege de crisis - een aantal vacatures verloren. Nieuwe economische ontwikkelingen moeten het vacatureaanbod weer laten groeien. De kenniseconomie van Nijmegen heeft gelukkig een goede basis met de nodige kansen. De Radboud Universiteit, het Radboudumc, de HAN zijn zeer belangrijk voor de kenniseconomie van de stad en stellen ook steeds meer hun kennis en faciliteiten beschikbaar voor externe partijen. Zo werd onlangs de officiële aftrap gegeven voor de Radboud Research Facilities, waarbij de RU en het Radboudumc hun faciliteiten openstellen voor bedrijven. Maar ook grote bedrijven als Synthon, Heinz, Mead Johnson, Royal Haskoning-DHV en NXP investeren veel in R&D en dragen flink bij aan de kenniseconomie. NXP staat in Nederland op de zesde plaats als het gaat om

jaarlijkse investeringen in R&D. Hiervan wordt twee derde in Nijmegen geïnvesteerd en een derde in Eindhoven. Synthon is een prachtig voorbeeld van een spin-off van de kennisinstellingen die kan uitgroeien tot een leidend bedrijf in Nederland en zelfs een belangrijke speler op wereldniveau. Heinz heeft voor haar Europees Innovatie Centrum nadrukkelijk voor Nijmegen gekozen vanwege de aanwezigheid van de kennisinstellingen en de hoog opgeleide beroepsbevolking, 51% is van HBO of WO niveau. Heinz werkt inmiddels ook al met meerdere kennisinstellingen en bedrijven in en om de stad samen in een open innovatiemodel. Ook bij de MKB-bedrijven vinden veel innovaties plaats. De Triple Helix werpt in Nijmegen concrete vruchten af. Met de Economische Raad Nijmegen is een Innovatieagenda opgesteld, die we versneld met de partners tot uitvoering willen brengen. We gaan daarbij sterk maken wat sterk is; voor Nijmegen zijn dat Health en Education. We

werken aan slimme cross-overs en verbinding met verzorgende bedrijven (MKB). We zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Door te kiezen voor focus voorkomen we versnippering van de beschikbare middelen.”

Focus verbreden

In Nijmegen ligt de nadruk nogal op Health & Life Sciences. Is deze focus niet te smal? Moeten we ons niet breder profileren om als vestigingsplaats aantrekkelijk genoeg te blijven voor reeds gevestigde en nieuwe kennisbedrijven?

Turgay Tankir knikt: “Het Health & Life Sciences cluster is in Nijmegen nu eenmaal sterk vertegenwoordigd. We hebben op dit gebied mooie bedrijven zoals Mercachem, Khondrion, Novio Gendix, Spierings Medische Techniek, Lead Pharma en Urogyn. Radboud Universiteit en het Radboudumc hebben met Radboud

Nanomedicine Alliance ook het belangrijke speerpunt nanomedicine voor de komende decennia gedefinieerd. In de sector Health & Life Sciences zien we al zeer succesvolle samenwerkingen in de triple helix ontstaan. In de foodsector zijn er echter ook voorbeelden, zoals concrete samenwerkingsprojecten bij Heinz en Mead Johnson. Op het cross-over vlak tussen Health & Semiconductors lopen eveneens concrete projecten. Zo werken NXP, Radboud Universiteit, Radboudumc, Future Diagnostics en Chiralix samen aan de ontwikkeling van een hemostase biochip. We hebben in de ICT-sector veel innovatieve bedrijven in de stad. Een mooi voorbeeld van mogelijke crossovers is die tussen Heinz en Guruscan. Dit Nijmeegse ICT-bedrijf kan Heinz helpen om de kennis en competenties van haar eigen medewerkers wereldwijd gemakkelijker te kunnen ontsluiten om zo haar eigen innovatie en valorisatie efficiënter te kunnen vormgeven. De kansen voor de stad liggen met name in het verder versterken van deze kennisintensieve clusters en de faciliteiten die daarvoor nodig zijn. Dat is bijvoorbeeld ook een belangrijke reden waarom we Novio Tech Campus ontwikkelen. Voor een bedrijf dat zich hier wil vestigen is goede bereikbaarheid en infrastructuur prioriteit. Met het nieuwe Goffertstation is de bereikbaarheid van zowel NTC als het hele bedrijventerrein De Winkelsteeg verbeterd en ook de toegangswegen zijn aangepakt. We hebben interactieve wegverlichting geplaatst, waarbij de chip afkomstig is van NXP. Zo zie je hoe de verbindingen concreet kunnen worden.”

Hij vervolgt: “We mikken dus op de crossovers tussen Health, ICT en semiconductor, maar ook Food, waarin Wageningen een goede positie heeft. Verder is Energie & Milieutechnologie (EMT) een van onze speerpunten. Een voorbeeld is het warmtenet vanuit de afvalenergiecentrale ARN in Weurt, waarbij de restwarmte wordt gebruikt voor het verwarmen van bestaande en nieuwbouwwoningen en bedrijven in het Waalfront en de Waalsprong. Er lopen al studies om het hele

universiteitscomplex via het warmtenet van energie te voorzien. Met de provincie Gelderland en GDF Suez onderzoeken we de transitie van de kolengestookte centrale naar een terrein waar duurzame energie wordt opgewekt: de Groene Delta van Nijmegen. Daarnaast zijn natuurlijk Health Valley, Food Valley, KiEMT en Business Cluster Semiconductors Nederland prachtige initiatieven in de regio waarmee de topsectoren regiobreed zoveel mogelijk worden gestimuleerd en gefaciliteerd. Kortom, onze focus bestrijkt meerdere sectoren en dat vooral regiobreed.”

Regiobranding

De organisatie Stadsregio Arnhem-Nijmegen, waarvan 20 gemeenten deel uit maken, houdt per 1 januari 2015 op te bestaan. Hoe verhoudt dit zich met uw plannen voor meer samenwerking om de regio Arnhem-Nijmegen beter op de kaart te zetten?

“We zijn al volop bezig om het vervolg te organiseren. Hiervoor zijn voorstellen gedaan voor een gemeenschappelijke regeling op het gebied van wonen, mobiliteit, duurzame energie, ruimtelijke ordening en economische ontwikkeling. Een van de genoemde taken is het regionale promotie- en acquisitiebeleid. Er zijn door de diverse gemeenten zienswijzen ingediend en gemeente Nijmegen heeft al positief gereageerd op deze nieuwe regeling. We hebben voorgesteld om een regionaal triple helix-model op te zetten, net als in Nijmegen. Met als doel de regio (inter)nationaal te ‘branden’, gezamenlijk de lobby en het verwerven van externe middelen op te pakken en bedrijven aan te trekken. Het overleg moet praktisch, daadkrachtig en doelgericht zijn en we spreken elkaar rechtstreeks aan op de uitvoering van de afspraken. We hebben genoeg papier, genoeg mensen, het enige wat telt is concrete actie en resultaten.”

Volgens wethouder Tankir heeft deze regio vooral ook behoefte aan een grote congresfaciliteit. “De huidige congresfaciliteiten kunnen hooguit 500-600 personen herbergen.

We zouden grote internationale congressen en symposia van 1500 of meer personen moeten kunnen organiseren. De kennis en sprekers zijn bij onze kennisinstellingen volop aanwezig. Leg je de netwerken van RU, HAN, Radboudumc en onze kennisbedrijven bij elkaar, dan heb je snel 1500 bezoekers bij elkaar. We zijn in gesprek met partijen over financiering, locatie, exploitatie e.d. om zo'n faciliteit in deze regio te realiseren. Het mes snijdt van twee kanten: je zet de regio internationaal op de kaart en de stroom aan congresbezoekers geeft een extra impuls aan de regionale economie. Ook praten we in regioverband over een nieuwe internationale school voor expats in de regio Nijmegen, Arnhem en Wageningen. Zo zijn er meer gezamenlijke projecten die innovatie een extra impuls kunnen geven.”

Samenwerking buiten provinciegrenzen

Zuid Oost Nederland ontwikkelt zich met Brainport 2020 tot een toonaangevende technologiegedreven regio. Moet Nijmegen hierbij niet aanhaken?

“Samenwerking vindt in toenemende mate plaats in nationale en internationale netwerken, je moet daarbij over stads- of regiogrenzen heenstappen. In de regio Arnhem-Nijmegen hebben we goede afspraken gemaakt om invulling te geven aan het gezamenlijk optrekken. Ik ben pragmatisch en sta altijd open voor gesprekken met bijvoorbeeld Brainport. We zien concrete kansen richting Noord-Brabant en geven hieraan al enigszins vorm in de samenwerking tussen Novio Tech Campus en Pivot Park. Gemeente Nijmegen heeft samen met de Radboud Universiteit ook de helpende hand uitgestoken richting gemeente Oss toen MSD bekend maakte dat de R&D afdeling zou worden gesloten. Ook voor wat betreft de samenwerking met Wageningen valt er nog veel te winnen rond crossovers op het vlak van Health & Food. We hebben Ede/Wageningen onder meer bijgestaan met het binnenhalen van het World Food Center, dat nog moet worden gerealiseerd. Samenwerking met Duitsland, waaronder Duisburg en Düsseldorf, zie ik onder meer versterkt worden rond de nieuwe Interreg-subsidie programma's. Daar liggen mogelijkheden voor grensoverschrijdende consortia van MKB-bedrijven die gezamenlijk aan innovatie gaan trekken. Wij stimuleren ondernemerschap en geven een impuls aan starters die willen wortelen in de regio en aan de doorgroei van starters. We gaan voor het aantrekken van top-kennis, top-bedrijven en MKB bedrijven die het cement vormen voor de regionale kenniseconomie. Heel veel nieuwe banen voor kenniswerkers dus, maar ook voor andere segmenten van de arbeidsmarkt. Kortom, er is werk aan de winkel!”

High tech operatiekamer

V.l.n.r. dr. Annemieke Traag, Fred Plukker, prof. dr. Gerard Meijer en Jan Willem Dijk

“We zetten als het ware de laboratoria open. Dit moet voor de universiteit tot extra inkomsten leiden”, aldus Jan Willem Dijk, manager Valorisatie & Innovatie van de Radboud Universiteit Nijmegen. “Binnen de Radboud zijn er veel hoogwaardige laboratoria met kapitaalintensieve apparatuur geïnstalleerd. Voor het MKB zijn deze faciliteiten niet of nauwelijks bereikbaar. Door deze hoogwaardige apparatuur beschikbaar te stellen voor extern gebruik, kunnen innovaties bij die bedrijven worden versneld. Bovendien is er ook veel kennis rondom de faciliteiten aanwezig, waardoor bedrijven op maat technologisch advies kunnen krijgen. Er is in de RRF voor 12,4 miljoen geïnvesteerd. De provincie Gelderland heeft 6,2 miljoen Euro bijgedragen via het Robuuste Investeringsimpuls Gelderland. De ander 6,2 miljoen Euro zijn afkomstig van de Radboud Universiteit, Radboudumc en het Donders Instituut. Ook voor Gelderland Valoriseert, mede-organisator op 2 oktober, is het belangrijk dat de kennisinstellingen en ondernemers elkaar verder helpen in hun ontwikkelingen zoals ook al gebeurt bij het HAN BioCentre en Cat Agrofood in Wageningen.”

Onderzoeksdomeinen

Radboud Research Facilities biedt een breed scala aan faciliteiten en expertise binnen vijf onderzoeksdomeinen. De Biochemical screening-facility biedt o.a. mogelijkheden voor medicijnontwikkeling, klinische validatie van biomarkers en analyse van moleculen voor (nano)medicijnen. Bedrijfsleven en onderzoekers kunnen hiervoor gebruik maken van een triple quadruple massaspectrometer UPLC/HPLC, een PANalytical Empyrean poederdiffractometer en een Orbitrap-Fusion massaspectrometer. Een tweede onderzoeksdomein in Biomedical imaging. Het Radboudumc investeert hiervoor in drie high-tech operatiekamers die als open innovatiefaciliteit beschikbaar zijn voor

Opening Radboud Research Facilities

Op 2 oktober jl. vond de officiële opening plaats van Radboud Research Facilities (RRF). RRF is een samenwerkingsverband tussen de Radboud Universiteit en het Radboudumc. Bedrijven, onderzoeksinstituten en start-ups kunnen gebruik maken van de apparatuur, faciliteiten, kennis en expertise die deze organisaties te bieden hebben. De RRF zijn gevormd om contractonderzoek te bevorderen.

bedrijven. De derde facility Neurology and Motion biedt ruime mogelijkheden voor onderzoek naar sensomotorische integratie bij topsporters, gezonde mensen en mensen met een neurologische aandoening. Men kan hiervoor gebruik maken van een Optotrack EEG BiSim TMS, een NIRS-EEG, een vestibulaire stimulator en Touch screen operante kooien die zijn geschikt voor het meten van diverse cognitieve functies in knaagdieren met hoge translationele waarde. Health supercomputing is een vierde onderzoeksdomein, hier kan men terecht voor High performance computing facilities en Clinical genome sequencing. Op het gebied van Nano- & microbiology tenslotte worden faciliteiten geboden zoals de JEOL TEM 2100, een ‘state-of-the-art’ 200 kV transmissie elektronenmicroscop (TEM) en een IRMS mass spectrometer. Hiermee kan men zeer kleine concentraties van zwavel, koolstof en stikstof meten voor bijvoorbeeld klimaat-, bodem-, water- en energieonderzoek. De faciliteiten zijn te vinden in het Huygensgebouw en het Radboudumc. Bedrijven, onderzoeksinstituten en start-ups kunnen gebruik maken van de apparatuur en de faciliteiten, maar ook van de aanwezige kennis en expertise die de organisaties te bieden hebben.

Jan Willem Dijk vervolgt: “De RRF versnellen innovaties bij bedrijven en bevorderen de samenwerkingen tussen bedrijfsleven en universiteit. Ook is het een extra stimulans voor internationaal onderzoek en de creatie van partnerships. Contract research is een activiteit waar wij nog een grote groei van verwachten. De werkgelegenheid moet voortkomen uit nieuwe vindingen en het faciliteren van innovaties bij bedrijven en de creatie van spin-offs rond deze faciliteiten. Het zet deze kennisregio nog eens extra op de kaart en bevordert verdergaande samenwerkingen tussen de partners in de regio.”

Voor de officiële openingshandeling legden deelnemers hun visitekaartje op een rij. Symboliek voor de verbinding tussen bedrijven en kennisinstellingen.

VANAF 1 DECEMBER
AANWEZIG IN HET UBC!

De groeicoaches van BDO:

PROFESSIONALS IN HET REALISEREN VAN AMBITIES.

DAT TELT.

Met een goed doordacht plan staat u als (beginnend) ondernemer sterker. Niet alleen voor uzelf, maar ook om eventuele kapitaalverschaffers te overtuigen van de mogelijkheden en de haalbaarheid van uw ideeën. Of u nu starter bent of uitbreidingsplannen heeft, een goed doordacht plan is hét middel om zicht en grip te krijgen op de consequenties van uw ideeën. Onze groeicoaches helpen u daar graag bij en zijn vanaf 1 december wekelijks in Mercator UBC op de campus van de Radboud Universiteit te vinden.

Geïnteresseerd? Loop vanaf 1 december iedere maandag tussen 13:00 uur en 17:00 uur binnen in het Mercator UBC (Toernooiveld 100 in Nijmegen) of bel 024 - 374 17 17 voor een afspraak met Harry Hurkens of Gino van Altena van BDO Nijmegen.

Omdat mensen tellen.

BDO

Community-portal voor internationale kenniswerkers in regio Arnhem-Nijmegen

In de regio Arnhem-Nijmegen wonen, werken en studeren ca. 2100 expats en zo'n 2500 buitenlandse studenten. Stadsregio Arnhem-Nijmegen lanceerde medio oktober in het kader van een Interreg project de drietalige portal www.arnhemnijmegenexpat.nl. We spraken met Ingeborg van den Heuvel over achtergrond en opzet van deze expat community portal.

Ingeborg van den Heuvel, Stadsregio Arnhem-Nijmegen

“Stadsregio Arnhem Nijmegen is al sinds 2008 bezig om deze regio internationaal op de kaart te zetten”, opent Ingeborg van den Heuvel, brandmanager en online (city) marketeer bij de Stadsregio. “Ergens in de wereld start iemand die hier wil komen werken of studeren een online zoektocht naar informatie over deze regio. We hebben daarom in 2010 de portal www.arnhemnijmegenregion.nl opgezet en die site wordt drukbezocht. Hier vinden internationale kenniswerkers, onderzoekers en studenten informatie over het vestigingsklimaat in deze regio: studiemogelijkheden, ondernemen, huisvesting, internationale school voor hun kinderen enzovoorts. Deze website is in het Nederlands, Engels en Duits.”

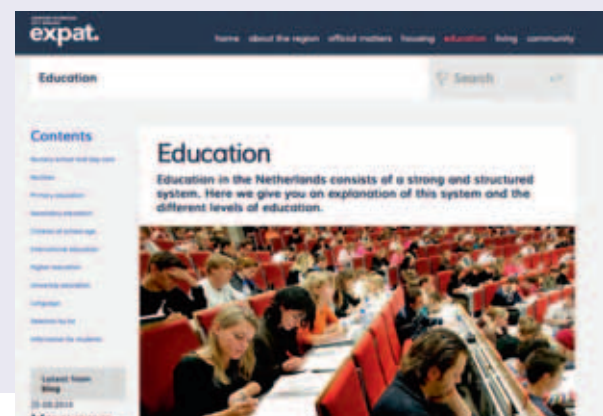
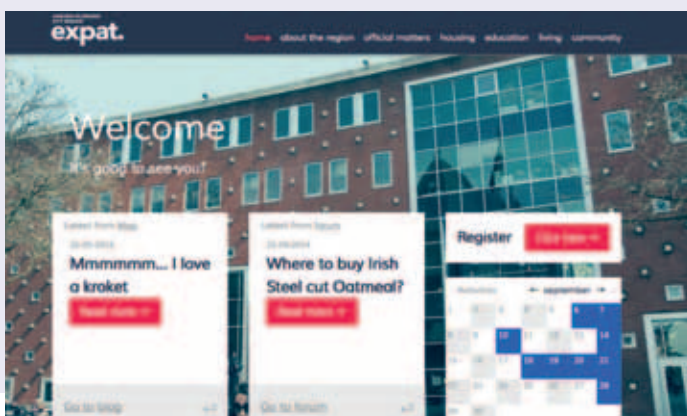
Informatiebehoefte expats

De gemeenten Arnhem en Nijmegen deden in het kader van een Interreg project met andere Europese regio's onderzoek naar de informatiebehoefte van expats en buitenlandse studenten. Daaruit bleek dat er behoefte was aan een portal waar men niet alleen praktische informatie kon vinden, maar waar men ook ervaringen kon uitwisselen en met elkaar in contact kon komen. Ingeborg van den Heuvel: “Wij hadden voor zo'n portal al de aanzet gegeven met arnhemnijmegenregion.nl en konden bij dit Interreg project aanhaken om die site uit te breiden met een expat-portal: www.arnhemnijmegenexpat.nl. We hebben in over-

leg met de doelgroep de opzet voor deze expat community-portal ontwikkeld met o.a. een forum, blog en praktisch informatie en tips. Bijvoorbeeld over het verkrijgen van Residence Permits of een visum, maar ook over alledaagse dingen zoals hoe je de OV chipkaart gebruikt of tips voor het ontmoeten van mensen. Voor iemand die hier de weg niet kent, is dat vaak lastig uit te zoeken. Via linkjes wordt de bezoeker van de portal dan naar de juiste plek geleid.”

De Stadsregio Arnhem-Nijmegen voert haar citymarketing taken uit namens twintig gemeenten en heeft bewust ook Wageningen bij haar werkgebied betrokken. Daar wonen namelijk ook nog eens ca. 600 expats die in Nijmegen of Arnhem werken of hun kinderen op de internationale school in Arnhem hebben. “Voor deze primaire doelgroep bieden we nu een laagdrempelige mogelijkheid om praktische informatie te vinden en met elkaar in contact te komen. De portal is echter ook bestemd voor kenniswerkers en studenten in het buitenland die zich nog oriënteren op deze regio voor een toekomstige werk- of studieplek. Ze zien dan hoe anderen hen voorgingen, hier hun draai vinden en hun dagelijkse leven leiden. De expat-portal levert dus niet alleen een bijdrage aan de kwaliteit van woon-, werk- en studieomgeving van expats en buitenlandse studenten, maar versterkt bovendien de internationale concurrentiepositie van deze regio.”

www.arnhemnijmegenexpat.nl

De Mercachem pilot plant in Praag

Mercachem neemt Praagse pilot plant van Synthon over

Mercachem in 1997 opgericht door Frank Leemhuis en Eelco Ebbers, beide gepromoveerd aan de RUN, is in 17 jaar uitgegroeid tot één van de meest innovatieve chemische Contract Research Organisaties (CRO) met klanten in heel Europa, Japan en Noord-Amerika. Het bedrijf heeft 4.000 m² state-of-the-art research-faciliteiten in Nijmegen waar 135 hoog opgeleide chemici zich bezig houden met onderzoeksvragen en syntheseopdrachten van haar opdrachtgevers. De klanten zijn vooral farmaceutische en biotech bedrijven die zich bezig houden met het ontwikkelen van nieuwe geneesmiddelen. Beide oprichters die nog steeds actief zijn betrokken bij de dagelijkse bedrijfsvoering hebben de strategische keuze gemaakt zich te specialiseren in chemie en deze kwaliteit tot uiting te laten komen in het producten en services portfolio.

Deze strategische keuze om zich te specialiseren in chemie heeft er recentelijk toe geleid dat Mercachem de pilot plant van Synthon in Praag voor de productie van stoffen onder GMP heeft overgenomen. Mercachem was al gestart met het maken van stoffen op kleine schaal (100-200 g) onder GMP in Nijmegen, maar met deze acquisitie is Mercachem in staat om op grotere schaal (5-6 kg per batch) te produceren. Mercachem kan nu ontwikkelingsprogramma's van geneesmiddelen chemisch ondersteunen vanaf het eerste begin (hit validate) tot en met klinische studies (GMP productie).

Bij de overname heeft Mercachem niet alleen de faciliteiten gekocht, maar nam Mercachem ook al het personeel over. Momenteel is de integratie van de site in Praag met Mercachem in volle gang. Eric Damen en Göran Verspui, beide Director Process Research bij Mercachem, zijn druk in de weer om de medewerkers in Praag op de hoogte stellen van de alle procedures die bij Mercachem gangbaar zijn en vice versa te leren wat de procedures in Praag zijn. Eric Damen legt uit: "Bij veel van onze klanten leefde al langer de wens om Mercachem het hele pre-klinische onderzoekstraject te kunnen laten ondersteunen, maar dat was niet mogelijk vanwege het ontbreken van een GMP-faciliteit. Met deze uitbreiding in Praag is Mercachem nu in staat om in deze behoefte te kunnen voorzien. Dit wordt geïllustreerd door het feit dat direct na de overname meteen een vliegende start gemaakt kon worden met twee nieuwe projecten van klanten van Mercachem. Ons team in Praag bestaat uit 15 mensen en

is zeer ervaren en goed getraind. De pilot plant is door de FDA uit de VS geïnspecteerd en goedgekeurd."

State-of-the-art werkruimtes

Göran Verspui vult aan: "Met deze site in Praag kan Mercachem het complete pakket van diensten aanbieden voor GMP productie inclusief de ontwikkeling en validatie van een analytische methode, het kwalificeren van referentiestandaarden en stabiliteitsstudies volgens de ICH richtlijnen. Alle werkzaamheden worden uitgevoerd in 'state-of-the-art' werkruimtes. Elke GMP-suite is uitgerust met twee 30L reactoren en daarnaast is een 20L autoclaaf beschikbaar. De aankoop van de GMP-site in Praag is de volgende stap in de ontwikkeling van ons bedrijf en belangrijk voor de continuïteit van de onderneming. Mercachem is zo in staat de klanten nog langer aan zich te kunnen binden. De kwaliteit van de geleverde diensten wordt namelijk verbeterd door een soepele en efficiënte interne overdracht van een Medicinal Chemistry team (discovery) naar het Process Research team (proces chemie en GMP productie), waarbij een 'tech transfer' naar een andere CMO niet meer nodig is."

www.mercachem.com

20 L autoclaaf voor drukreacties

Reactor lijn voor API productie

Chris Doomernik:

“Health Valley is uitstekende voedingsbodem voor innovatie”

Begin dit jaar werd Chris Doomernik benoemd tot directeur van Stichting Health Valley. Op het gebied van HRM deed ze ruime ervaring op bij grote organisaties zoals Stork en het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven. De afgelopen jaren was ze directeur Kraamzorg & Voeding en Dieet bij Thebe. In een interview vertelt Chris Doomernik over haar logische overstap naar Health Valley, haar aanpak en ambities.

“Health Valley is een netwerkorganisatie gericht op bevorderen van innovatie in de gezondheidszorg”, omschrijft Chris Doomernik haar organisatie in één volzin. “Van ons netwerk maken zo’n 200 partijen deel uit, die zich bezig houden met gezondheidszorg: kennisinstellingen, zorginstellingen, grote ondernemingen zoals Philips Healthcare en kennisintensieve startups. Maar ook de relatie met zorgverzekeraars, overheden zoals ministeries van EZ en VWS, provincies en gemeenten is belangrijk. Onze focus ligt op een aantal gebieden: personalized medicine (moleculaire diagnostiek & therapie), medical devices & robotica en eHealth. Binnen Health Valley bundelen we krachten, wisselen we kennis uit, maken we matches, adviseren we en ondersteunen we ook financieel om gezamenlijk innovatieve projecten op te zetten. Kortom, we zijn een uitstekende voedingsbodem en aanjager voor innovatie in de gezondheidszorg en daarmee ook een stimulator voor de kenniseconomie in deze regio.”

Ecosysteem Health Valley

Het ‘werkgebied’ van Health Valley wordt vaak gedefinieerd als de Red Med Tech Highway, de verbindingssas Enschede-Nijmegen-Oss-Eindhoven waar bedrijven en kennisinstellingen zijn gevestigd die zich bezighouden met life sciences, biotechnologie, farma, medische technologie of ICT. “Wij spreken liever van het werkgebied zuid-oost Nederland, omdat voor ons ook de verbindingen met Groningen, Zwolle, de regio Den Bosch en Maastricht zeer belangrijk zijn voor het bevorderen van zorginnovatie. De lijn sluit bovendien goed aan op belangrijke kenniscentra in onze buurlanden en er liggen dus ook mogelijkheden voor internationale samenwerking. Health Valley is één groot ecosysteem waarin betrokken partijen elkaar positief kunnen aanvullen en waarbij wij de rol hebben als verbinder.”

Terug naar Chris Doomernik zelf. Hoe ziet ze haar overstap als voormalig HRM-directeur in grote bedrijven en directeur in grote zorginstellingen, naar een directiebaan binnen een organisatie als Health Valley? “Health Valley heeft een enorm netwerk, maar is zelf een kleine slagvaardige organisatie met slechts acht vaste medewerkers, inclusief mezelf. Hier valt dus niet echt veel te HRM-men”, merkt ze glimlachend op. “Toch is mijn overstap een hele logische en sluit in feite naadloos aan op mijn vorige functies. Ik heb het HRM-vak altijd vanuit een bedrijfskundige invalshoek benaderd. Hoe kun je met de optimale inzet van medewerkers je bedrijfsresultaten verbeteren en welke mensen heb je daar voor nodig? Eigenlijk heb ik daar ook nu mee te maken. Binnen Health Valley kijken we hoe je partijen bij elkaar kunt brengen om gezamenlijk te werken aan innovatieve resultaten. Mijn bedrijfskundige ervaring en communicatieve vaardigheden komen hierbij goed van pas. Ik heb bovendien veel kennis en ervaring opgedaan in de zorgsector. Weliswaar ben ik geen expert op het gebied van biotechnologie of bijvoorbeeld diagnostiek, maar ik kan juist daarom onbevangen tegen bepaalde ontwikkelingen aankijken. In mijn HRM-functies was ik vooral op de interne organisatie gericht, als directeur in de gezondheidszorg was ik meer bezig met de externe ‘markt’. Het leggen van externe contacten ging me goed af en kan ik nu ook bij Health Valley veel inzetten.”

drs. Chris Doomernik MMO, directeur Health Valley.

Vanuit zorgbehoefte innoveren

Wat zijn de korte termijn plannen en wat gaat er veranderen bij Health Valley? Ze vervolgt: "Health Valley was er van oudsher sterk op gericht om reeds ontwikkelde technologie naar de zorg te brengen. Maar een vinding, hoe innovatief ook, sluit niet altijd aan op de behoefte in de zorg. Wij willen innovaties meer laten aansluiten bij de concrete behoefte in de zorg. De behoeften in de zorg in kaart brengen en dan kijken hoe we passend aanbod kunnen zoeken bij bedrijven of kennisinstututen. Dat is niet alleen een nieuwe insteek van Health Valley, maar ik zie het ook als mijn persoonlijke uitdaging om vanuit de zorgbehoefte te innoveren. We zetten dat traject op rondom bepaalde ziektebeelden of diagnostische gebieden. Zo onderzoeken we rondom palliatieve zorg in de hele keten van zorgverleners, patiënten en mantelzorgers wat er nodig is om de zorg van de patiënt prettiger, efficiënter en kwalitatief beter in te vullen. Ik weet uit ervaring maar al te goed dat het bij elke nieuwe technologie of zorgmethode cruciaal is, dat die wordt ingebed in de werkprocessen. Je hebt immers met verschillende zorgprofessionals te maken die in bepaalde zorgpaden hun eigen rol hebben en hun commitment moeten geven. Wil je een innovatief zorgproduct goed ingevoerd krijgen, dan komt er meer bij kijken dan alleen een apparaat leveren. Van belang hierbij is ook dat er financiering moet zijn, anders krijg je zelfs de mooiste innovatie niet ingevoerd. Health Valley kijkt nu vooral aan welke randvoorwaarden moet worden voldaan en welke belemmeringen moeten worden weggenomen om een innovatie ook daadwerkelijk ingevoerd te krijgen."

Embedded Field Labs en RedMedTech Ventures

Een belangrijk project voor Health Valley-directeur Chris Doomernik is het ontwikkelen van zogeheten Embedded Field Labs in samenwerking met OOST-NV. "Een Field Lab is een proeftuin rondom zorginstellingen waar nieuwe producten en diensten eerst in een zorginhoudelijke context in de praktijk worden getest en getoetst of ze kansrijk zijn en echt werken. Er zijn inmiddels vier Field Labs ontwikkeld: een Field Lab tweedelijnszorg in samenwerking met het Slingeland Ziekenhuis in Doetinchem, een Field Lab gehandicaptenzorg met Siza, een Field Lab revalidatie met de Sint Maartenskliniek/ ZZG Herstelhotel en een Field Lab eerstelijnszorg met Thermion Academisch Gezondheidscentrum en de HAN. Ook RedMedTech Ventures is een key project binnen Health Valley. We ondersteunen hierbij life science- en health-startups met financiering tot maximaal € 375.000,- om hun IE te beschermen, een bedrijf op te zetten en het product of de dienst verder te ontwikkelen. Er worden uiteraard wel eisen gesteld, want het gaat hierbij om een lening. De Provincies Gelderland, Overijssel en Nood-Brabant hebben ieder 1,5 miljoen euro in het fonds gestort en het project heeft een looptijd van vier jaar. De ondersteuning hoeft niet enkel financieel te zijn, we kunnen startups ook matchen aan partijen in ons consortium of hen coachen in de aanloop naar een verkmarktbaar innovatie. Ons doel is om in vier jaar ca. 360 ondernemende onderzoekers via ons consortium te scouten. We organiseren hiervoor diverse netwerkbijeenkomsten, maar hebben ook een speciale website (www.redmedtechventures.nl) waar men zich laagdrempelig kan melden met innovatieve productideeën voor de gezondheidszorg."

ICT & medical technology

"De combinatie ICT en medische technologie is voor Health Valley een interessant thema. Health Valley wil graag in contact komen met startups die innovatieve ideeën hebben op het gebied van ICT en medische technologie. ICT is namelijk de nieuwe Topsector die dwarsverbanden legt door alle andere Topsectoren heen."

Hans Cornet (Provincie Gelderland) en Chris Doomernik tijdens de officiële opening van Health Valley op 25 september jl.

Om deze dwarsverbanden binnen de Topsectoren te stimuleren en ICT-innovaties bij te laten dragen aan economische groei, benoemde EZ-minister Henk Kamp onlangs Health Valley-bestuursvoorzitter René Penning de Vries tot beoogd boegbeeld ICT. Medio oktober was Penning de Vries ook spreker op een MeetINN van ICT Netwerk Nijmegen over het thema ICT & medische technologie.

Ze vervolgt: "Ook een initiatief als Radboud Nanomedicine Alliance juichen wij toe. De bundeling van krachten op dit gebied zet deze regio nog weer eens extra op de kaart. Via onze partners Radboud Universiteit en Radboudumc volgen we dit soort innovatieve initiatieven nauwgezet. Voor onze evenementen kunnen we sprekers uitnodigen die aan de wieg hebben gestaan van nanomedicine. De Radboud Nanomedicine Alliance kan op haar beurt Health Valley weer als netwerk gebruiken om met andere partijen in contact te komen. Health Valley ontstond zo'n tien jaar geleden als project binnen de Radboud Universiteit en Radboudumc om sterker in te zetten op valorisatie van kennis. Onze lijn met de Radboud Universiteit en Radboudumc blijft daarom heel belangrijk. Ik draai nu een tijdje mee in het Health Valley-netwerk en zie in onze regio veel goede initiatieven, maar ook versnippering. De samenwerking tussen de campussen zou best nog intensiever mogen. Zo versterken ze niet alleen elkaar, maar zetten ook de regio nationaal en internationaal op de kaart als 'the place to be' op het gebied van health, life sciences en ICT. Een gezamenlijk magazine zoals deze uitgave Mercator NovioTech is al een goede stap om je samen te profileren. Het zou mooi zijn hierbij ook meer het Pivot Park in Oss te betrekken, om zo de aanwezige kennis en potentie op de campussen regionaal te bundelen. Het moet niet uitmaken op welke campus een nieuw bedrijf zich wil vestigen, als het maar in deze regio is", benadrukt Chris Doomernik.

Frans Lichtenauer MSc, CEO van GynNext

GynNext: unieke niet hormonale, reversibele anticonceptie

Medio dit jaar vestigde het farmaceutische bedrijf GynNext zich op Novio Tech Campus. GynNext ontwikkelt een nieuwe generatie IUF (Intra Uterine Frameless) als 'long term acting', niet-hormonale en reversibele contraceptie-methode. "Met name de business omgeving en uitstekende ondersteuning van SMB Life Sciences sprak ons zeer aan", legt CEO Frans Lichtenauer uit.

CEO Frans Lichtenauer richtte na twee jaar voorbereiding begin dit jaar samen met enkele partners GynNext op. De in Leiden afgestudeerde organisch chemicus had diverse marketing- en business development-functies bij grote farmaceutische bedrijven zoals Boehringer Ingelheim en het toenmalige Organon (later MSD) en als consultant bij Coopers&Lybrand.

Frans Lichtenauer licht toe: "Nogal wat paren beschermen zich met permanente sterilisatie tegen zwangerschap. Maar velen van de gesteriliseerde vrouwen of mannen krijgt later echter spijt van zo'n onomkeerbare ingreep. Men wil alsnog kinderen of krijgt een andere partner. Het veld van omkeerbare contraceptie is in twee groepen te splitsen: hormonaal en niet-hormonaal. Hormonale methoden zijn de 'pil', de anticonceptivering, de prikpil, het hormoonhoudend spiraaltje of een implantaat. De niet-hormonale methoden zijn o.a. het condoom of het koperhoudend spiraaltje. Iedere methode heeft zijn voor- en nadelen. Sommige vrouwen hebben juist hormonen nodig, andere willen liever minder of helemaal geen hormonen. Ons product is bedoeld voor langdurige, non-hormonale, reversibele contraceptie en heeft een aantal unieke eigenschappen ten opzichte van het gangbare spiraaltje."

Langst geregistreerde werkingsduur

Hij vervolgt: "Het gebruikelijke spiraaltje kent slechts één maat en is voor jonge vrouwen met een kleine baarmoeder vaak te groot, wat kan leiden tot pijnklachten, bloedingen en andere bijwerkingen. Het GynNext-product is 'skeletalos', heeft geen 'armpjes' en past in elke baarmoeder, veelal zonder complicaties en bijwerkingen. Bovendien is ons product meer betrouwbaar vergeleken met de klassieke intra-uteriene middelen. Het GynNext-product beschermt tot 12,5 jaar en heeft daarmee tot nu toe de langst geregistreerde werkingsduur en is reversibel. We richten ons op drie doelgroepen. GynNext 12,5 is bestemd voor vrouwen die hun gezin 'compleet' hebben, die geen hormonen willen gebruiken, maar wel beschermd de menopauze willen halen. GynNext 3 biedt een driejarige bescherming voor jonge vrouwen, die nog even willen wachten met kinderen. Ons derde product, Gymina, richt zich op vrouwen die een abortus achter de rug hebben en zo'n tweede pijnlijke ervaring willen voorkomen. In de VS blijkt dat 50% van de geaborteerde vrouwen terugkomt voor een tweede abortus, in Europa is dat percentage

lees lager. Veel van deze herhalingsabortussen kun je met ons product voorkomen. Voor elke contraceptie-wens hebben we een passend, maar vooral omkeerbaar, product."

Wereldwijd uitrollen

Het product werd oorspronkelijk in België ontwikkeld en in een beperkt aantal landen op de markt gebracht. Frans Lichtenauer en zijn partners Bregje Krebbekx, Hans Platteeuw en Ric Feller namen een licentie op het oorspronkelijke idee, ontwikkelden het product verder, breidden het portfolio uit en willen het nieuwe GynNext product nu wereldwijd uitrollen. "De distributie voor Europa doen we zelf vanuit Nederland, voor de distributie in andere continenten en landen gaan we zoek naar partners. We willen ons product positioneren als een product dat door gynaecologen wordt gebruikt. Het belangrijkste is nu dat we hen kunnen overtuigen van de voordelen voor de gebruikster, dat GynNext een plaatsje krijgt in hun vocabularium en op den duur een breinpositie verovert. We organiseren hiervoor in diverse landen bijeenkomsten waar gynaecologen uitleg en instructies krijgen. De benadering van de markt en het opzetten van de distributie laten we synchroon lopen om op die manier beheerst organisch te groeien. Internet en social media zijn belangrijke instrumenten voor zowel de distributie als het genereren van (inter)nationale bekendheid. Als klein bedrijf kunnen we op die manier mondiaal werken. De motivatie onder gebruikers en artsen die van GynNext hebben gehoord, is hoog. De mails met vragen stromen binnen, we hebben dan ook hoge verwachtingen van ons product."

GynNext is eenvoudig in te brengen

Antoine Driessen, directievoorzitter van Rabobank Rijk van Nijmegen

*Veranderende rol van
de Rabobank:*

Van geldschieter naar verbinder

“De coöperatieve Rabobank heeft twee rollen in de gemeenschap”, opent Antoine Driessen, directievoorzitter van Rabobank Rijk van Nijmegen. “De rol van financiële dienstverlener die het betalingsverkeer en de financiering regelt en het klanten mogelijk maakt om wereldwijd 24 uur per dag bankzaken te doen. En in onze maatschappelijke rol brengen we verbindingen tot stand met sectoren die belangrijk zijn voor de regio op woon- en leefgebied, maar vooral ook in economische zin.”

PRESENTATIE

“Naast de financiële dienstverlening die dagelijks op orde moet zijn, willen we ons meer profileren in die rol van verbinder naar financiële netwerken. Dat geldt niet alleen voor Rabobank, maar je ziet die verandering in de hele bankensector. Banken zijn verplicht om steeds meer eigen vermogen aan te houden en zijn hierdoor beperkt in hun kredietverlening. De Rabobank zoekt daarom steeds meer samenwerking met crowd funding, krediet-unies, leasemaatschappijen, familie-funds, private equity, ontwikkelingsmaatschappijen en de overheid. Vanuit die basis proberen we meer kapitaalstromen te organiseren om hiermee samen met ons bankkapitaal de ondernemers te voorzien.”

Investeringsinstrumenten

Rabobank Rijk van Nijmegen is actief betrokken bij de regionale kenniseconomie en heeft diverse instrumenten om innovatie te stimuleren en start-ups in het zadel te helpen. Antoine Driessen: “Het landelijke beeld is dat er op dit moment te weinig innovatie plaatsvindt. Ontwikkelingsmaatschappijen hebben geld genoeg, maar kunnen er nergens mee naar toe. Bij de provincie is voldoende budget, maar ook in onze regio zijn te weinig innovatieve projecten die kansrijk genoeg zijn om tot de financieringsbronnen te komen. Met de Radboud Universiteit ondersteunt Rabobank Rijk van Nijmegen via het initiatief Kennis Exploitatie Radboud Nijmegen (KERN) regionale starters in techniek en wetenschap met geld, advies en faciliteiten. Op basis van een borgstelling van de RU in combinatie met kapitaal van Rabobank willen we zo gezamenlijk innovaties stimuleren. Tijdens de recente opening bij Health Valley zette TropIQ Health Sciences, een spin-off bedrijf van het Radboudumc, nog uiteen hoe ze met KERN dankbaar gebruik hebben gemaakt van ons kapitaal voor het versterken van hun eigen vermogen. Het gaat dan om relatief kleine bedragen, maar die zijn voor een bedrijf heel belangrijk om de eerste stap te kunnen zetten. Zo proberen we dus samen met andere partijen innovaties te financieren. Er is te weinig aanbod, vandaar dat we het concept KERN relatief weinig hebben kunnen inzetten. We hebben hiervoor voldoende investeringsinstrumenten in onze portfolio waarbij we achtergesteld

kapitaal kunnen inbrengen of specifieke assets met objectfinanciering kunnen voorzien.”

Rockstart

Ook buiten de regio werkt Rabobank Rijk van Nijmegen samen op innovatiegebied, onder meer met Rabobank Eindhoven-Veldhoven. “Onze accountmanagers weten hoe we onze netwerken met TU Eindhoven en RU Nijmegen kunnen koppelen en welke innovaties verbonden en gefinancierd kunnen worden. Zo knopen we de netwerken van Nijmegen, Eindhoven, maar ook van Delft, Chemelot Sittard-Geleen, Food Valley Wageningen en Utrecht aan elkaar. Alles in het teken van het versterken van de economie in de regio Nijmegen. Daarom zijn we gevraagd om mee te denken in het opzetten van een duurzaam financierings- en netwerkprogramma, gericht op patiënten- en zorginnovaties. In samenwerking met Health Valley willen we in deze regio een ecosysteem vormgeven om zorginnovaties beter te kunnen laten doorgroeien. Voor zo’n ecosysteem heb je een kennisnetwerk nodig, maar ook mentoren die innovaties kunnen begeleiden, andere bedrijven die specifieke kennis toevoegen en bovendien kapitaal. Ondernemer Oscar Kneppers wil in dit kader in Nijmegen Rockstart opstarten en start-ups helpen met het versnellen van hun groei. Hij doet dit al succesvol in de ICT-sector in Amsterdam en kiest bewust voor de regio Nijmegen. Health Valley heeft namelijk het geschikte profiel om landelijk en wereldwijd te kunnen uitdragen. Rockstart heeft Rabobank en andere partijen zoals Radboudumc, Health Valley en Novio Tech Campus gevraagd om hierin mee te denken en om onze netwerken in te zetten. Veel partijen uit de regio gaan zich hiervoor inzetten. Het initiatief ligt natuurlijk bij de ondernemer. De provincie heeft concreet al € 750.000,- toegezegd en we bekijken met gemeente Nijmegen of we ook vanuit het Ondernemersfonds financiële middelen kunnen krijgen voor dit initiatief. In dit traject vervullen wij de actieve rol van verbinder. Een boeiende rol waarin Rabobank vanuit een collectief belang meerwaarde kan leveren om innovaties te stimuleren en laten accelereren.”

eshgro
cloud services

We willen functionaliteit!

Anton Loeffen, CEO van Eshgro

Voor lekkere koffie, zoek je een goed koffieapparaat. Een apparaat met gebruikersgemak: koffie die op elk moment vers is, smakelijk en goedkoop. Dat daarvoor elektriciteit nodig is, is een gegeven. Hoe herkenbaar voor de IT. Die moet ook altijd en overal veilig beschikbaar zijn. Toch beweegt de branche volgens Anton Loeffen, CEO van Eshgro uit Boxmeer, onomkeerbaar van de 'elektriciteit' richting 'koffieapparaat'. Het gaat om functionaliteit.

PRESENTATIE

Eshgro staat voor de innovatie die het bedrijf zelf in de afgelopen tien jaar heeft door-gemaakt. "Tot 2004 stond het schrijven van software op locatie bij de klant nog centraal, waarbij steeds meer klanten vroegen om diensten zoals systeembeheer. We draaiden vele uren op lokale servers en leverden maat-werk. Voor ons én onze klanten een huizen-

hoge kapitaalinvestering in mensen en mid-delen. Cloud computing opende de weg van kapitaalskosten naar operationele kosten."

Betalen naar gebruik

In de cloud investeer je niet meer in hard- en software, maar je betaalt op basis van wat je afneemt. Vergelijk het bijvoorbeeld met

Spotify; je investeert niet meer in een CD-speler en eenmalige CD's, maar betaalt vaste kosten per maand voor altijd en overal toe-gang tot de muziek van jouw keuze. Bedrijfskosten worden daarmee voorspelbaar en inzichtelijk. Uit te splitsen tot op elk wen-selijk niveau zoals per bedrijfsactiviteit, werk-nemer of werkplek.

Anton Loeffen: “Net als in de auto-industrie werken we met bouwblokken, die je maandelijks aan en uit kan zetten. We zijn gaan standaardiseren vanuit de principes van de industrie, zoals o.a. LEAN en Six Sigma. Het was een kwestie van tijd om de juiste schaal-grootte te bereiken. Nu profiteert iedereen ervan, want de innovatiekosten worden verdeeld over duizenden gebruikers.” Eshgro werkt hiervoor nauw samen met Microsoft, HP en Ingram Micro. In 2013 herkende ook gerenommeerd onderzoeksbureau Gartner de innovatiekracht en werd Eshgro uitgeroepen tot ‘Cool Vendor in the European Cloud Market’.

Hackers checken ISAE certificering

Anton Loeffen: “Uiteraard leggen we de lat hoog waar het gaat om de borging. Onze beveiliging en controle op de processen ligt op een niveau dat normaal alleen haalbaar is voor multinationals. De kleinere klant krijgt in de cloud daardoor dezelfde beschikbaarheid, veiligheid en betrouwbaarheid als onze grootste klanten. We zien dat juist bedrijven met een eigen IT afdeling op ons terugvallen.”

Eshgro is ISAE 3402 gecertificeerd, wat betekent dat alles traceerbaar is en volgens strikte normen gedocumenteerd. “Ook laten we ons aanvallend door ‘pentesters’, dat zijn professionele hackers die extreme penetratietests uitvoeren. We willen wel zekerheid garanderen want 90% van onze klanten draaien al hun bedrijfskritische applicaties op ons platform,” aldus Anton.

Synergie van partnering

Het cloudplatform dat Eshgro levert is een combinatie van software, services en tools. “Een deel van onze klanten is zelf software-leverancier; wij faciliteren ze in hun diensten. Ze hoeven door onze cloud service geen data-

“We staan open voor vernieuwende ideeën van software ontwikkelaars en zoeken de samenwerking met start-ups en afstudeerders.”

centers te bouwen en investeringen te doen in beheer en beveiliging. In onze cloud zijn bovendien zo’n 600 bedrijfskritische applicaties beschikbaar, gecombineerd met extra diensten zoals back-up, beheer en support. Door deze applicaties kunnen ze via ons waarde toevoegen in hun dienstverlening naar hun klanten.”

De beweging binnen de IT branche is volgens Anton Loeffen een onomkeerbaar proces. “Ik voorzie een exponentiële groei richting functionaliteit. Daarom staan we continu open voor vernieuwende ideeën van software ont-

wikkelaars. Ook zoeken we de samenwerking met start-ups en afstudeerders. De hoeveelheid data neemt alleen maar toe. Denk alleen al aan die honderden miljoenen apparaten die elke dag data verzamelen en opslaan in de cloud. Privé en zakelijk zijn niet meer te scheiden. Bedrijven moeten opnieuw nadenken over de toekomstige faciliteiten voor hun medewerkers en de opslag van gegevens. Samen kunnen we die slag maken.”

Industrialisatie basis voor consumentisme

Daar waar vroeger de IT faciliterend was, denk aan de inrichting van werkplekken, dringen IT oplossingen prominent het primaire proces binnen. Met rechtstreekse aansturing van robots en bedrijfsprocessen of door middel van bedrijfskritische applicaties. “In onze visie is de IT een instrument dat in dienst staat van de eindgebruiker; net als een koffieapparaat. We zijn niet meer de onderliggende techniek, de elektriciteit, maar het koffiezetapparaat zelf aan het worden.”

Het bedrijfsmodel van de IT branche is daarmee in beweging gekomen; van ambacht naar industrialisatie en van techniek naar gebruikersgemak. Anton: “Met onze gestandaardiseerde cloud service bieden we hier een fundament voor. Het nieuwe business IT draait om veiligheid, betrouwbaarheid, kostentransparantie en vooral functionaliteit!”

ENKELE ONDERSCHIEDENDE PRESTATIES VAN ESHGRO

- Microsoft Gold Certified partner met Gold Hosting Competentie.
- Gartner Cool vendor of the european cloud market 2013
- Microsoft SaaS Incubation Center (slechts 50 wereldwijd).
- Het grootste Microsoft HyperV Cloud Platform van Nederland.
- Hewlett Packard 1st IAAS partner Worldwide.
- Hewlett Packard 1st Cloud Agile partner Worldwide.
- Hewlett Packard Master the Cloud partner.
- Hewlett Packard Innovative Partner of the Year 2011 & 2013
- Eshgro biedt 600 applicaties aan uit de Cloud.
- Duizenden professionals maken dagelijks gebruik van de oplossingen van Eshgro.
- De klanten van Eshgro verdienen gezamenlijk meer dan 1 miljard Euro omzet die wordt behaald met financiële, ERP, CRM, logistieke en andere bedrijfskritische applicaties die op het Cloud platform draaien.

Smart Specialisation in the Regional Knowledge Economy

De Europese Commissie introduceerde 'Smart Specialisation' met als doel regio's in Europa te stimuleren bij de keuze van hun onderzoeks- en innovatiestrategie en bij de positionering op basis van hun sterke punten. Regio's werden door de Europese Commissie verplicht om een zogeheten Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation (RIS3) op te stellen. De positie van universiteiten blijkt hiervoor in veel regio's cruciaal te zijn.

Op 31 oktober vond in de aula van de Radboud Universiteit Nijmegen het symposium Smart Specialisation in the Regional Knowledge Economy plaats. Het programma begon met Europese wetenschappelijke experts, gevolgd door bestuurders van Nederlandse kennisregio's. Prof. Frans Boekema sloot af met zijn afscheidsrede als hoogleraar Economische Geografie aan de Radboud Universiteit.

Innovaties en extra banen in de valleys

Menig spreker verwees naar het "valley-denken", met imitaties van het Amerikaanse Silicon Valley. Prof. Gert-Jan Hospers (UT/RU) noemde drie belangrijke ingrediënten voor succes: research, entrepreneurs & capital. Hij waarschuwde voor de tendens om sterke regio's nog sterker te maken. Eindhovens burgemeester Rob van Gijzel had geen last van een calimero-complex. Brainport geldt nationaal en internationaal als schoolvoorbeeld van Smart Specialisation, en ontstond uit een sense of urgency in de jaren '80, toen de regio Eindhoven veel banen verloor door de Philips-operatie Centurion en het faillissement van DAF. Eindhoven zette toen in op publiek-private samenwerking in de triple helix: overheid, universiteit en sindsdien sterker geworden bedrijven als VDL, Philips en ASML, joint venture van ASM International en Philips. Van Gijzel: "Behalve Philips had Eindhoven in die tijd weinig te bieden. We hadden eigenlijk niks, alleen elkaar". Samenwerking was dan ook

geboden en werd de basis van de succesformule Brainport Eindhoven. Kort geleden is Eindhoven uitgeroepen tot 'slimste regio van de wereld' met 22,8 patenten per 10.000 inwoners, ruim voor San Diego, Silicon Valley, met 8,9 patenten per 10.000 inwoners. Van Gijzel noemde ook aspecten van samenwerking op innovatiegebied: internationaal, intersectoraal, interdisciplinair onderzoek, inclusief, d.w.z. eindgebruikers worden er bij betrokken.

Big Data past uitstekend bij energie

Max van den Berg, Commissaris van de Koning in Groningen, ging in op de kansen van Energy Valley Noord Nederland op het gebied van duurzame energie. Noord-Nederland heeft van oudsher veel kennis en bedrijvigheid op het gebied van energie. Energy Valley brengt partijen samen om dit uit te bouwen en voorop te lopen in de transitie naar een duurzame energie-economie. Opbrengsten uit de aardgaswinning kwamen volgens Van den Berg meer in de staatskas dan in het Noorden terecht. Weliswaar stimuleerde dit ook de regionale bedrijvigheid, maar de vestiging van grote bedrijven bleef uit. "Het bedrijfsleven bestond voor 95% uit mkb-bedrijven en er was dus absolute noodzaak om met elkaar samen te werken. Dit zorgde voor veel dynamiek en investeringen, ook in de kennisinfrastructuur", aldus Van den Berg. "Noord-Nederland kwam (inter)nationaal op de kaart te

Rob van Gijzel

René Penning de Vries (l) en Frans Boekema

staan. Nu bouwt Google een hypermodern datacenter in Groningen. Big Data & ICT passen uitstekend bij energie. Samenwerking is nodig bij de transitie naar duurzame energie en om investeringen aan te trekken. De universiteit Groningen heeft een belangrijke rol; de samenwerking groeit nog met andere universiteiten, o.a. met Twente, Wageningen en Nijmegen."

Health Valley: meer dan gezondheidszorg

René Penning de Vries gaf als bestuursvoorzitter aan dat Health Valley verder gaat dan Nijmeegse zorginstellingen. Health is verbonden met Life Sciences & High Tech in een ruime regio van Enschede tot Eindhoven. Naast onderzoek, onderwijs en zorg gaat het in het HV-netwerk vooral om bedrijven. "We missen wel een leidende rol van grotere bedrijven. Maar er zit veel groei in spin off-bedrijven van kennisinstellingen in combinatie met de medische sector. MedTech, ict & digital health horen daar ook bij. Dat is een stevig basis voor Smart Specialisation van Health Valley", aldus Penning de Vries. "Naast innovatieve bedrijven hebben we Radboud Universiteit/Radboudumc nodig met hun toponderzoek, topklinische zorg, internationale researchcontacten en medische netwerken. Hij roemde initiatieven die in die richting gaan: ParkinsonNet, Radboud Nanomedicine Alliance, Radboud Research Facilities, Radboud REshape & Innovation Center." De kersverse rector magnificus prof. Theo Engelen werd gevraagd te reageren vanuit de Radboud Universiteit. Hij zette de positie van de universiteit scherp neer. We vroegen om toelichting en kregen een boeiend gesprek over de waarde van wetenschap op zichzelf, maatschappelijke meerwaarde en "societal impact". Niet alles van waarde kan meteen worden uitgedrukt in termen van materieel of monetair nut. Societal impact kan wel meer zichtbaar worden, o.a. in een ruime regio waar de Radboud Universiteit al actief is in talrijke samenwerkingsverbanden.

Prof. Theo Engelen, nieuwe rector magnificus Radboud Universiteit:

“Wetenschappelijk onderwijs en onderzoek zijn van zichzelf waardevol”

Het symposium “smart specialisation strategy” voor kennisregio’s was een mooie gelegenheid voor de nieuwe rector prof. Theo Engelen om accenten te zetten voor de wetenschappelijke en maatschappelijke positie van de Radboud Universiteit. Wetenschappers hebben met hun kennis primair impact in de wereld van onderzoek en onderwijs, en die wereld is grenzeloos. Afgeleid van onderzoek en onderwijs is er veel aandacht voor “societal impact” en de maatschappelijke meerwaarde daarvan voor ontwikkelingen in de stad, de regio en daarbuiten.

Bij het symposium voor prof. Boekema was duidelijk dat universiteiten onmisbaar zijn voor “smart specialisation”. Er zijn raakvlakken tussen toponderzoek van de Radboud Universiteit, topsectoren van de nationale overheid en innovatiethema’s van Oost NV, provincie Gelderland en Health Valley. Health & Life Sciences zijn centrale thema’s. Chemie, ICT, High Tech Systems & Materials zijn Key Enabling Technologies. En met oog voor de aansluiting bij Horizon 2020 (EU), samenwerking met Brabants/Limburgse R&D-hot spots: Brainport, Chemelot, Pivot Park Oss, en over de Duitse grens in NRW. In zijn reactie op René Penning de Vries van Health Valley wees Radboud-rector Theo Engelen dan ook op de behoefte aan een brede benadering en sterke internationale R&D-netwerken: “Voor de Radboud Universiteit is internationalisering

even onmisbaar als “smart regional specialisation”. In discussies na de afscheidsrede van Boekema klonk daarvan nog de echo: smart specialisation mag niet small specialisation worden; Nederland is te klein om bij innovatie uit te gaan van smalle thema’s in beperkte regio’s.

Universiteit in stad en regio, en in de wereld

Op 17 oktober 2014, twee weken voor het RU-symposium, trad prof. Theo Engelen officieel aan als rector magnificus. Die plechtigheid werd gehouden in de Stevenskerk, het oude hart van Nijmegen. Theo Engelen benadrukt de symboliek van die locatie. “Universiteit en stad zijn nauw met elkaar verbonden; ze zoeken elkaar regelmatig op. Als historicus en decaan van de Letterenfaculteit zag ik met

Theo Engelen

plezier dat veel collega’s actief zijn in stad en regio, o.a. als bijzonder hoogleraar, met openbare gastcolleges, met adviezen en bestuursfuncties, in debatten bij Lux en bij de voorbereiding van tentoonstellingen in het Valkhofmuseum. Het is logisch dat onze “societal impact” in de stad en nabije regio Arnhem-Nijmegen het meest zichtbaar is. Societal impact is allereerst een afgeleide van onderzoek en onderwijs. Dat zijn voor elke universiteit de primaire taken die van zichzelf al waardevol zijn. De bijna 20.000 studenten die wij opleiden zijn ook heel zichtbaar in stad en regio. Zij krijgen een uitstekende opleiding aan deze al voor het 4e jaar beste brede universiteit van Nederland. Met onze afgestudeerden leveren wij een aanzienlijke bijdrage aan de maatschappij”.

Afgestudeerden en onderzoekers naar de arbeidsmarkt

Studenten proberen na hun studie een baan te vinden in die maatschappij, wat niet eenvoudig is, zeker nu in tijden van crisis. Studenten verwerven in hun studie aan de universiteit een ruime wetenschappelijke bagage. Daarmee zijn ze breed inzetbaar. Ook zijn er mogelijkheden om te werken aan extra vaardigheden, o.a. om voorbereid te zijn op de arbeidsmarkt en op banen in het bedrijfsleven. In meerdere faculteiten, o.a. Managementwetenschappen en bij bèta-studies, worden cursussen aangeboden die helpen bij de start van een eigen bedrijf. Na die start kunnen jonge ondernemers adviezen krijgen bij Mercator Incubator en ruimte huren in de Mercator-gebouwen. Ook veel jonge onderzoekers starten na hun promotie en hun post-doctoraat een bedrijf, waarmee ze proberen hun wetenschappelijke kennis te vermarkten. Daarmee creëren ze werkgelegenheid voor zichzelf en voor andere afgestudeerden. Op de campus van de Radboud Universiteit zijn meerdere van deze spin off-bedrijven gevestigd in de Mercator-gebouwen. Theo Engelen: “Zo wordt weer een variant van “societal impact” zichtbaar. We proberen op de campus ruimte te houden voor bedrijven. Studenten vinden er ook stageplaatsen; en bedrijven maken zo contact met nieuwe werknemers. Deze mix van science & business heeft zowel wetenschappelijke als maatschappelijke waarde. RU-onderzoekers werken in projecten al vaak samen met spin off-bedrijven, zodat het eenvoudiger wordt financiering en onderzoektoepassingen te vinden. Sinds kort maken universiteit en Radboudumc met het project Radboud Research Facilities laboratoria en apparatuur toegankelijk voor bedrijven. Spin off-bedrijven als Synthon en Mercachem, die zijn opgericht door universitaire onderzoekers, maakten daar al langer gebruik van. Die kring van R&D-bedrijven wordt nu flink verruimd”.

Met NBC 500 in 500 dagen van idee naar succesvolle zorg-innovatie!

New Business Challenges 500 is geen evenement. New Business Challenges 500 is een uniek platform voor zorgprofessionals en innoverende technologiebedrijven. Om elkaar te vinden, kennis uit te wisselen, maar uiteindelijk vooral om tot daadwerkelijke innovaties in de zorg te komen. Doel is een bijdrage te leveren aan het efficiënter innoveren van medical devices. Daarbij stellen we niet de technologie centraal, maar gaan we juist uit van 'wat vragen onze zorgverleners'.

NBC500 richt de aandacht op het thema 'sensoren in de zorg' met daarbij een aantal specifieke aandachtsgebieden: **point of care diagnostiek**, **continue monitoring** en **quantified self**.

Hoe doen we dat

NBC500 onderscheidt 4 stappen om te komen tot een kansrijk innovatieproject:

- **Stap 1:** workout: identificeren van kansrijke toepassingsmogelijkheden met zorgexperts
- **Stap 2:** van idee naar innovatieproject, o.a. door partnersearch
- **Stap 3:** naar een sterke businesscase
- **Stap 4:** to the next level: investor ready business proposal.

Aan elke stap is een event gekoppeld, beginnend met een 'workout'. Dit om gericht aan de slag te gaan, maar vooral ook te blijven. We hebben tenslotte maar 500 dagen.

Tijdens elk event worden u weer nieuwe inzichten geboden, ideeën aangereikt en kunt u nieuwe partners aan uw initiatief 'koppelen'. Uiteraard ook een moment om uw ervaringen uit te wisselen met andere case eigenaren en zo te komen tot nog betere oplossingen.

Eerste workout

Op 18 september jl vond de eerste 'workout' in het kader van de New Business Challenges 500 plaats op de Novio Tech Campus in Nijmegen. 'Bridging the gap health-technology' stond centraal tijdens deze bijeenkomst. En dat is in onze ogen zeker gelukt.

Na een kort plenair programma en enig 'finger food' werd het podium vrij gemaakt voor 6 pitches van interessante sensortechnologieën. Aansluitend gingen ruim 40 professionals uit de zorg en de hightech in kleine groepjes met elkaar in een levendige discussie. Met behulp van een 'verrijkingcanvas' werden nieuwe, kansrijke toepassingsmogelijkheden voor de zorg opgespoord. En niet zonder resultaat!

Denk bijvoorbeeld aan het inzetten van een Point Of Care device voor drug-testing, MRSA detectie met behulp van een Bacterie Adem Tester of het verwijderen van lichaamshaar d.m.v. RF Power technologie. Ideeën genoeg dus!

Deze workout is slechts het begin in de bijdrage die we willen leveren aan het efficiënter innoveren van medical devices.

Hub to innovation

NBC 500 is uw 'hub to innovation'. Wij kunnen u helpen als: aanjager, stimulator, organisator, manager, consortiumbouwer, maar vooral ook als schakel naar netwerkpartners. Denk daarbij aan organisaties als Oost NV, RedMedtech Ventures, Health Valley, Meesters van de Toekomst, Gelderland Valoriseert, SMB Life Sciences, PPM Oost NV, Fieldlabs, Radboudumc, enz.

Maar via bijvoorbeeld het netwerk van Business Cluster Semiconductors is het ook eenvoudig om de juiste technologie

of industriële partner te vinden op het gebied van o.a. Advanced IC, MEMS en Sensoren en electronic design, packaging en test-faciliteiten.

Er is ruimte om 4 concrete projectideeën in 500 dagen verder te brengen tot een kansrijke businesscase. Hiervoor is per project-idee ondersteuning beschikbaar; deze ondersteuning wordt als maatwerk ingezet.

Voor meer informatie:

Barry Peet (Oost NV): 06 – 42 47 49 89 of barry.peet@oostnv.nl

Dion Sluijsmans (Oost NV): 06 – 42 47 07 18 of dion.sluijsmans@oostnv.nl

GEZOCHT: INNOVERENDE ZORGPROFESSIONAL M/V

'Bridging the gap health-technology' is een belangrijke doelstelling vanuit NBC500. Onze filosofie is dat juist door innovaties in co-creatie tussen zorg en ondernemers te ontwikkelen kansrijke initiatieven ontstaan die goed aansluiten op de klinische praktijk.

'Wat vragen onze zorgverleners' moet feitelijk leidend zijn in de technologische innovaties die in het kader van deze challenge plaatsvinden. Hiervoor zijn we op zoek naar (meer) zorgprofessionals die hierover willen mee praten en denken. Professionals die vanuit de dagelijkse klinische praktijk denken: dit kan/moet sneller, efficiënter, effectiever, goedkoper, schoner.

Dus bent u die vooruitstrevende, creatieve, innoverende en ondernemende fysiotherapeut, chirurg, klinisch chemicus, verpleegkundige, huisarts, tandarts.....kortom die zorgprofessional die graag wil meedenken over innovaties in de zorg, dan is de New Business Challenges 500 zeker iets voor u.

U raakt bekend met interessante technologieën die in de toekomst wellicht ook de zorg die u biedt kunnen verbeteren!

U komt in contact met mensen die, net als u, open staan voor innovaties en bereid zijn daar actief aan bij te dragen!

Kortom, u wordt actief betrokken bij én hebt invloed op de zorg-innovaties van de toekomst!

KANSRIJKE SENSORTECHNOLOGIEËN

Thermopil – inslikbare pil zonder batterij voor draadloos continu meten van lichaamstemperatuur

RF Power – Gedoceerd en gericht vermogen (warmte) uitzenden – bestraling, haarverwijdering

Bacterie Adem Test – combinatie van inhaler & gaschromatograaf – detectie luchtweg aandoeningen

Biochip – kleine, kost-efficiënte en zeer nauwkeurige lab-on-a-chip – detectie cholesterol, markers

Minimal Invasive Measuring Device – afnemen microhoeveelheden lichaamsvloeistof en directe analyse

Ketosense – non-invasief meten glucose gerelateerde waarden door de huid

Een aantal van de genoemde technologieën komt uit het project Innovation 2 Industrialisation (I2I) dat door het **Business Cluster Semiconductors Nederland** in samenwerking met 19 partners uit de industrie is opgezet. Dit met ondersteuning van de Provincies Gelderland, Overijssel en de Regio Twente. Binnen 4 van de 6 R&D projecten in I2I (Micro-Needles, Ultrasound MEMS, Micronozzles en Micro gaschromatografie) worden sensortechnologieplatforms ontwikkeld die in de toekomst key enabling zijn voor Point

of Care en continue Monitoring devices. Business Cluster Semiconductors is met 65 bedrijven en 3 kennisinstellingen het netwerk voor IC's, MEMS en Sensoren in Nederland. Meer informatie www.bcsemi.nl

Europese Unie

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Hier wordt geïnvesteerd in uw toekomst!

Radboudumc

SMB
Facilities & Support in Life Sciences

REDMEDTECH VENTURES
WHERE SCIENCE MEANS BUSINESS

U wilt de juiste informatie op het juiste moment aan de juiste persoon leveren via het kanaal van zijn of haar voorkeur? Aia ontwikkelt en verkoopt wereldwijd ITP, de ultieme oplossing voor het beheer van uw klantcommunicatie. Op basis van sjablonen voor brieven, e-mails, pdf-bestanden, fax- en sms-berichten en andere documentvormen produceert ITP documenten die voldoen aan de wensen van uw klanten. ITP geeft uw organisatie de flexibiliteit om snel te kunnen handelen zonder dat u ook maar een ogenblik de controle verliest. **ITP: own your communications.**

MEET US ON THE WEB:
WWW.AIASOFTWARE.COM

AIA SOFTWARE BV
Postbus 38025 6503 AA Nijmegen
+ 31 24 371 0230 info@aiasoftware.com

Innovative Tax: uw tax partner bij innovatie

Innovative Tax is een onafhankelijk belastingadvieskantoor in Nijmegen dat is gespecialiseerd in de fiscale begeleiding van vermogende particulieren en bedrijven die nationaal en internationaal opereren.

Door onze jarenlange fiscale ervaring in de nationale en internationale belastingadviespraktijk zijn wij uitstekend in staat voor de diverse, vaak complexe, vraagstukken die aan de orde zijn bij onze cliënten kwalitatief goede en praktische fiscale oplossingen te realiseren. Onze werkwijze is transparant en doortastend waarbij wij uw doel niet uit het oog verliezen.

Innovatiebox

De fiscale begeleiding van innovatiebox projecten is een van onze expertisegebieden. Wij hebben inmiddels brede ervaring opgebouwd met het maken van fiscaal aantrekkelijke afspraken met de Belastingdienst over de implementatie van de innovatiebox (voor bedrijven die zelf IP hebben ontwikkeld via de WBSO of patenten) voor onze cliënten in topsectoren zoals de life sciences.

Wat kunt u van Innovative Tax verwachten?

- persoonlijke en proactieve betrokkenheid
- vakkundige benadering van uw (inter)nationale fiscale vraagstuk
- resultaatgerichte fiscale dienstverlening
- hoog serviceniveau en snelheid van handelen

Wij hebben een speciale regeling voor startende bedrijven!

INNOVATIVE
peak performance
in tax consultancy
TAX

Wij maken graag vrijblijvend kennis met u.

- info@innovativetax.nl
- T. 024 – 760 01 36
- www.innovativetax.nl

“Met passie, vastberadenheid en doorzettingsvermogen valt er fiscaal en sportief veel te winnen”

De naam van de berg is Mount Mc Kinley.

NXP Healthcare Solutions

OBIOS

De OBIOS sensor, een ultra gevoelige optische detectie technologie voor Point-of-Care diagnostics

De OBIOS demonstratie chip is een ultra gevoelige optische sensor. Met de OBIOS is het mogelijk om gevoelige diagnostische assays te transfereren van een laboratorium omgeving naar een point-of-care toepassing. De OBIOS kan toegepast worden in het zichtbare deel van het licht, en is daarmee compatible met het merendeel van de optische assays, bijvoorbeeld chemiluminescentie, absorptie, fluorescentie, etc... De prijsstelling van de OBIOS chip maakt integratie in een wegwerp module of cartridge mogelijk. Deze sensor is ontwikkeld in Nijmegen en zal ook geproduceerd worden door NXP Nijmegen.

Gevoeligheid

Door de kleine afmetingen van de detector kan hij in direct contact worden gemonteerd met de plaats waar het licht wordt gegenereerd. Dit geeft aanleiding tot een maximale gevoeligheid. De OBIOS kan daarmee een enabler zijn voor geminiaturiseerde ultragevoelige point-of-care diagnostische toepassingen. Hij lost daarmee één van de belangrijke problemen van huidige lab-on-a-chip en biosensor ontwikkelingen op: namelijk de gevoeligheid. Eerste resultaten laten zien dat de gevoeligheid vergelijkbaar is met die van dure desktop apparatuur.

Evaluatie kits

Er is een evaluatie kit en demonstratie chip beschikbaar waarmee klanten een haalbaarheidsstudie kunnen uitvoeren op een specifieke biologische toepassing. Daarbij kunnen ze de gevoeligheid bepalen en vergelijken met grote dure laboratorium apparatuur.

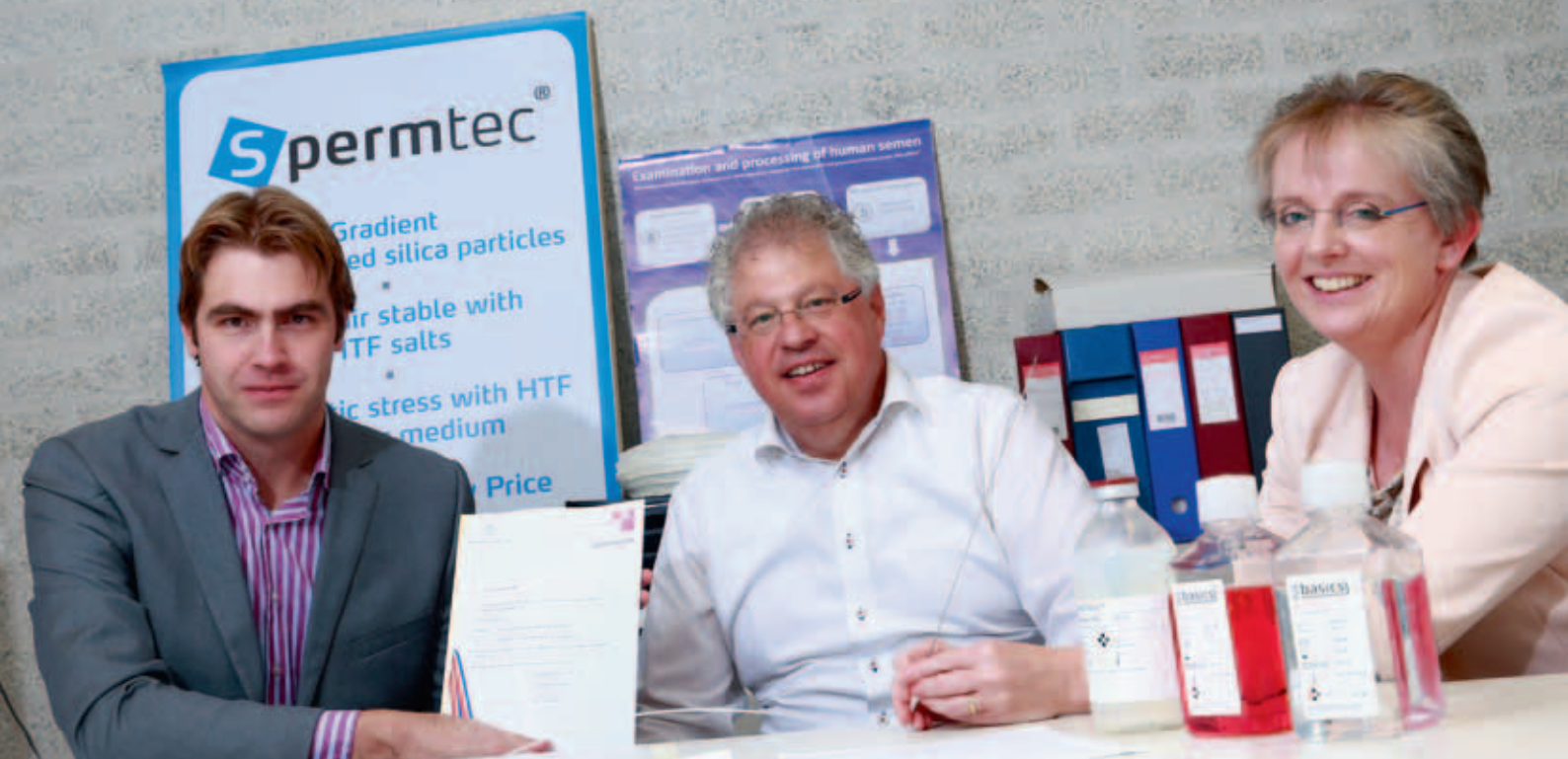
Belangrijkste eigenschappen

- **Ultragevoelig:**
 - Vergelijkbaar met dure desktops
- **Temperatuur**
 - Geïntegreerde temperatuur sensor met een resolutie van 0.2 °C
- **Groot dynamisch bereik:**
 - 6 orders of magnitude
 - 350-800 nm
- **Snelheid:**
 - picoseconds to seconds
- Arrays zijn realiseerbaar
- Kleine vormfactor
- Kosten efficiënt (wegwerpbare toepassingen zijn mogelijk)
- Interfaces
 - Digitale interface
 - I2C
 - Andere opties zijn ook mogelijk
- Verschillende packages zijn mogelijk

Belangrijk toepassingsgebied

- Point-of-Care diagnostiek

Contact information: elfried.van.der.sar@nxp.com - filip.frederix@nxp.com www.NXP.com

Octrooi Gynotec dubbel lumen IVF-punctienaald

V.l.n.r. Bart Jacobs octrooigemachtigde bij Arnold + Siedsma, Gynotec-directeur Jos Berbers en octrooigemachtigde Petri van Someren.

Gynotec in Malden is producent van ART-instrumenten (Assisted Reproductive Technologies) en medische producten die worden gebruikt bij IVF behandelingen. Onlangs werd het octrooi verleend voor hun verbeterde versie van een dubbel lumen naald die wordt gebruikt voor punctie van follikels. Octrooigemachtigde Bart Jacobs van Merken- en octroobureau Arnold + Siedsma adviseerde bij de succesvolle octrooiverlening. Arnold + Siedsma adviseert bovendien op het gebied van merkenrecht en zorgt voor het opstellen van mogelijke licentiecontracten.

PRESENTATIE

Gynotec-directeur Jos Berbers werkte bij diverse farmaceutische bedrijven die waren gespecialiseerd in fertiliteitsbevorderende technieken. In 1993 besloot hij om voor zichzelf te beginnen. "Aanvankelijk hadden we alleen de vertegenwoordiging van een aantal medische producten. Gaandeweg kwamen we op productverbeteringen en zijn we zelf gaan produceren in samenwerking met vooraanstaande contractfabrikanten van medische hulpmiddelen. Ons eerste product was een single lumen punctienaald, die we nog steeds op de markt brengen met de 'geleende' merknaam van onze contractfabrikant: Mona Lisa. Deze naald is in de regel uitstekend te gebruiken als er na een hormonale behandeling voldoende eitjes te 'oogsten' zijn. Zonder hormoonbehandeling is het aantal follikels meestal geringer en dan moet je zorgvuldiger te werk gaan. In sommige gevallen zijn de eitjes nog niet helemaal rijp, iets vaster ingebed en daardoor lastiger op te zuigen. Met een single lumen naald kun je echter alleen

opzuigen, niets vastpakken en geen kracht uitoefenen. Een dubbel lumen naald met één zuig- en één apart spuitkanaal kan in die gevallen uitkomst bieden. Via het spuitkanaal wordt dan vloeistof gespoten, waarmee je een beetje kracht kunt uitoefenen en die zorgt voor werveling waardoor de eitjes losraken. Bij de 'traditionele' dubbel lumen naalden wordt een naald in de andere geschoven. Het is precisiewerk, de productie is dus lastig en dat maakt het extra duur. Een ander nadeel is dat door de ineengeschoven twee naalden de opening om eitjes op te zuigen kleiner wordt, waardoor de eitjes kunnen beschadigen. De buitendiameter wordt vanwege de twee in elkaar geschoven naalden ook groter, waardoor je meer kracht moet uitoefenen bij de punctie. Een fijnere naald veroorzaakt minder pijn en overlast voor de patiënt. Om dit probleem op te lossen ontwikkelden we een naald waarin een kunststof tubing was aangebracht volgens het principe van een brandslag. De tubing was plat als

Dubbel lumen naald met kunststof tubing

hij niet wordt gebruikt en bood dus alle ruimte voor het laten passeren van eitjes. Wanneer je vloeistof spuit krijgt de tubing weliswaar volume, maar het opgezogen eitje kan toch gemakkelijk passeren doordat het de flexibele slang gewoon wat wegdukt. Voor onze eerste versie van de dubbel lumen naald werd weliswaar octrooi verleend, maar het bleek productietechnisch niet haalbaar om zo'n dun slangetje in de naald te bevestigen. Helaas!"

Twee jaar later vond Jos Berbers een betere oplossing. "In plaats van een platte tubing, ontwikkelden we een kunststof tubing die zijn vorm behoudt en dicht aansluit tegen de binnenkant van de naald. Hij is relatief gemakkelijk door de holle naald te trekken en te bevestigen. Via de zijkant wordt de vloeistof nu tussen de naaldbinnenwand en de kunststof tubing toegevoerd. Het aparte spoelkanaal is er dus eigenlijk niet meer. De tubing wordt even ingedrukt en neemt daarna weer zijn oorspronkelijke open vorm aan, zodat genoeg ruimte is om daarna de eitjes op te zuigen. We hebben dus een dubbel lumen naald met spoelvoorziening, die nagenoeg dezelfde buitendiameter heeft als een single lumen naald."

Kern van de vinding: kunststof tubing

Voor een octrooiaanvraag voor deze vinding riep Gynotec de hulp in van Arnold + Siedsma. Bart Jacobs: "De examiner beoordeelt bij de octrooiaanvraag of de vinding octrooiabel is. Hij komt altijd met bezwaren op basis van zijn spuurwerk en gevonden internationale wetenschappelijke documenten. Voor de leek zijn die bezwaren, de argumentatie en de formuleringen van de examiner vaak niet te volgen. Veel ondernemers worden dan al kopschuw, denken dat ze kansloos zijn en blazen de octrooiaanvraag dan af. Als octrooigemachtigde kunnen wij de aanvraag echter een positieve wending geven. Wij onderzoeken en beoordelen de bezwaren van de examiner en in veel gevallen blijkt dat hij ongelijk heeft. Wij moeten dan de vertaalslag maken van datgene wat de uitvinder zegt naar iets wat de examiner wil horen. Meestal vinden we toch een mogelijkheid om de beschermingsomvang vast te stellen. Het probleem bij de verleningsgeschiedenis van deze dubbel lumen naald was, dat de examiner niet goed voor ogen had waar nu precies de vloeistof doorheen ging en door welk kanaal de follikels werden opgezogen. Het is frustrerend als je kunt aantonen dat de examiner het mis heeft, maar hij toch koppig blijft vasthouden aan zijn mening. Uiteindelijk konden we hem overtuigen van het unieke en de kern van deze vinding: de tubing."

Jos Berbers knikt enthousiast: "De octrooiverlening voor Nederland en de VS is 100 procent te danken aan de inzet van Arnold + Siedsma. Zij hebben ervoor gezorgd dat we niet zijn gezocht voor de bezwaren van de examiner, maar de aanvraag toch hebben doorgezet. Inmiddels hebben we al weer drie andere projecten met hen besproken voor een mogelijke octrooiaanvraag."

Octrooigemachtigde Petri van Someren: "In eerste instantie formuleren we in de aanvraag de conclusies heel breed om de vinding zo breed mogelijk te kunnen beschermen. Vaak is dat niet houdbaar en moeten we een stapje terug doen, maar dat doen we bewust. We kunnen dan de onderconclusies over specifieke kenmerken samenvoegen met die brede hoofdconclusie.

Hierdoor wordt de beschermingsomvang weliswaar smaller, maar het komt ook verder af te liggen van reeds bestaande octrooien. Hierdoor maak je de vinding uniek en dus octrooieerbaar. Als je heel specifiek begint, heb je wellicht sneller een octrooiverlening maar wel met een heel beperkte beschermingsomvang."

Bart Jacobs vult aan: "Deze brede aanpak is vooral geschikt voor mkb-bedrijven die meestal een beperkt aantal octrooien hebben. Het is dan namelijk belangrijk de beschermingsomvang van elk afzonderlijk octrooi zo groot mogelijk te maken. Multinationals als Philips hebben duizenden octrooien en kunnen het zich permitteren om per octrooi een wat kleinere beschermingsomvang te genieten."

Licentiecontracten en merkbescherming

De nieuwe dubbel lumen naald is op dit moment volop in productie. Gynotec werkt hiervoor met gerenommeerde contractfabrikanten. Jos Berbers: "De naald is gemaakt van surgical steel en wordt volgens strenge kwaliteitseisen in Zwitserland geproduceerd. De tubing is gemaakt van high density polyethyleen (HDPE). In het Belgische Diest wordt de naald aan het kunststof handvatje gespoten en wordt ook meteen de tubing vastgezet. Normaliter kun je zoiets verlijmen, maar lijm kan mogelijk gassen laten vrijkomen die vrijwel altijd embryo-toxisch zijn. De naald is een kwaliteitsproduct dat we ook onder een eigen merk op de markt willen brengen. In Nederland wordt 70% van de IVF-pogingen uitgevoerd met de single lumen naald van Gynotec. Nederland is op IVF-gebied vrij uniek. Er zijn hier een paar grote gespecialiseerde centra waar alle expertise is geconcentreerd, zij doen zo'n 1000 behandelingen per jaar. In andere landen zijn die ingrepen verdeeld over veel meer ziekenhuizen. In ons land gebruikt men hormonen en heeft men de mooiste stimulatieprotocollen voortgebracht. Veel follikels laten zich relatief gemakkelijk met een single lumen naald leegzuigen. Er is wel een trend naar zogeheten natural cycle IVF, waarbij weinig of geen hormonen worden gebruikt. Heb je minder follikels om te oogsten, dan is de dubbel lumen naald interessant. In Japan gebruikt men in 70% van de ingrepen een dubbel lumen naald, in Turkije ligt dat percentage nog hoger. Zo bepaalt de methodiek in een land de keuze voor een naald."

Gynotec wil de distributie via grote partners in een twintigtal landen opzetten, maar onderzoekt met Arnold + Siedsma ook de mogelijkheden voor licensering van het product. Bart Jacobs: "We hebben een eigen advocatuursectie die kan adviseren bij het opstellen van licentiecontracten en contractbesprekingen. Ook bij de bepaling van het nieuwe merk en de merkbescherming hebben we merkgemachtigden en gespecialiseerde merkrechtadvocaten in huis. De introductie van dit nieuwe product onder een eigen merk kan ook weer leiden tot hogere afzet van de reeds bestaande producten. Het kielzogeffect."

De dubbel lumen naald is in productie en komt binnenkort op de markt. De verwachtingen zijn hoog gespannen. "We hebben nu 3 tot 4 % van de internationale naaldenmarkt, we verwachten binnen een paar jaar te kunnen groeien naar zo'n 15% marktaandeel", sluit Jos Berbers ambitieus af.

KANSEN ICT & MEDISCHE TECHNOLOGIE

Boudewijn Dekker opent de meetINN

ICT Netwerk laat perspectieven zien voor Nijmegen

Op 14 oktober organiseerde het ICT Netwerk Nijmegen met SMB Life Sciences in het M-gebouw van NovioTech Campus een meetINN met als thema ICT en Medische Technologie. Nijmegen is hiervoor goed gepositioneerd met startende en ervaren innovatieve bedrijven, hoogwaardige opleidingen, onderzoeks- en zorginstellingen. De presentaties tijdens deze meetINN toonden kansrijke business opportuniteiten voor bedrijven die ICT-expertise combineren met kennis van de medische sector.

ICT & MEDITECH

Er was grote belangstelling voor dit onderwerp: ruim 100 enthousiaste bezoekers. Alle inhoudelijke bijdragen lieten zien dat Nijmegen een rijke voedingsbodem biedt voor initiatieven op het snijvlak van ICT, Life Sciences & Medische Technologie. Gastheer John Schalken, programmadirecteur van SMB Life Sciences, bevestigde dit met de snelle aanwas van nieuwe bedrijven op Novio Tech Campus.

Health Valley voorzitter René Penning de Vries, boegbeeld ICT

René Penning de Vries, sinds 2013 bestuursvoorzitter van Health Valley en voormalig CTO en directeur Nederland van NXP Semiconductors Netherlands BV, is eerder dit jaar door Minister Kamp benoemd tot Boegbeeld ICT Nederland. Op ICT-gebied behoort Nederland internationaal gezien bij de kop-

lopers van de wereld. Een nieuw team gaat ervoor zorgen dat Nederland deze toppositie nog versterkt. Het ministerie van Economische Zaken (EZ) coördineert de werkzaamheden van dit team. René Penning de Vries initieert en stimuleert met zijn team van specialisten de ontwikkelingen op het snijvlak van gezondheid en technologie. Op het gebied van Big Data wil het team het aanbod beter afstemmen op de vraag en het gebruik verder stimuleren. Op het vlak van Human Capital zal het team zich richten op de banen van de toekomst in de ICT. Verder wil het team de ICT-sector verder internationaliseren en Nederland als vestigingsland voor ICT-organisaties op de kaart zetten. Het team gaat hierbij 'sectordoorsnijdend' werken en zal nauw samenwerken met de topsectoren en succesvolle toepassingen verbinden aan andere domeinen. ICT is daarvoor een "key enabling

technology". Analog aan de topsectoren-aanpak betreft het team bij de uitvoering van de werkagenda de relevante partijen uit het bedrijfsleven en wetenschappelijk onderzoek, en ontwikkelaars, gebruikers en aanbieders van ICT bij kennisinstellingen, het MKB en de overheid.

Groeimarkt ICT

Nieuwe producten zorgen volgens Penning de Vries voor een groeimarkt die er tot voor kort niet was. Het vermogen om ICT-innovaties te ontwikkelen én die innovaties snel en adequaat te benutten, zijn bepalend voor het concurrentievermogen van bedrijven. De kracht van ICT zit in innovatieve toepassingen voor nieuwe werk- en productieprocessen, nieuwe diensten en verdienmodellen die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

René Penning de Vries bestuursvoorzitter van Health Valley en boegbeeld ICT

Hij gaf enkele voorbeelden van kansrijke technologische innovaties binnen de gezondheidssector voor MedTech-ondernemers. Waar veel innovaties voorheen vanuit grote bedrijven kwamen, komen ze tegenwoordig, vaak onverwacht, vanuit kleine start-ups. Met beperkte middelen kun je nu de wereld veroveren, getuige Uber, Google, Booking etc. Hij schetste in zijn betoog de toekomst in 6 d's: digitized, demonitized, democratized, delocalized, deceptive, disruptive. Onze samenleving wordt steeds meer gedigitaliseerd, bestaande markten worden compleet overrompeld en opgeschud, en nieuwe markten dienen zich aan. Hij ziet voor de Nederlandse ICT sector internationaal veel potentie, temeer omdat ons land qua 'ICT-readiness' tot de top 5 behoort en we over een uitstekende ICT-infrastructuur beschikken. Zijn kanttekening hierbij was wel dat het MKB nog te weinig gebruikt maakt van die kansen. Hij gaf enkele handreikingen en tips voor ICT-ondernemers om een bewuste keuze te maken in welke markt ze willen stappen met hun innovaties. Maak een duidelijke keuze voor een push of pull strategie. Houd er bij de keuze voor een service of product rekening mee dat een product gemakkelijker multipliceerbaar en schaalbaar is. Vergeet niet dat een patent niet alleen beschermend werkt, maar ook de marktwaarde van je vinding verhoogt.

ICT en DNA

Het verhaal van Chief Business Officer Jos Lunenberg van het jonge innovatieve softwarebedrijf Genalice liet goed zien welke potentie de combinatie van Medische Tech-

Jos Lunenberg van Genalice

nologie en ICT heeft. Genalice is een innovatieve big data company en brengt betere diagnoses en behandelingen van ziekten, zoals kanker, binnen handbereik. "We zijn de Google op DNA-gebied", opende Jos Lunenberg zijn toespraak. De oplossing van Genalice maakt het razendsnel lezen en verwerken van DNA-data mogelijk, waardoor een gerichte behandeling kan worden geboden. Jos Lunenberg illustreerde dit aan de hand van duizelingwekkende verwerkingstijden met hun software die 100 keer sneller is dan de conventionele methode. Ook kunnen bestanden met hun software 100 keer kleiner worden en zijn daardoor razendsnel worldwide te verspreiden. Tijd is geld, dus de hiermee gepaard gaande kostenbesparingen zijn een van de belangrijkste usp's.

www.genalice.com

App voor real-time healthcare

Ondernemer Bas Dirkson liet in zijn presentatie zien wat er allemaal komt kijken bij het maken van medische apps. Hij werkt samen met het expertisenetwerk Lavoisier aan twee start ups: Apps4Air voor patiënten met een chronische longaandoening (COPD), en Femedx voor vrouwen met risico voor zwangerschapsvergiftiging. Pas na veel voorbereiding kan Apps4Air op de markt komen, een smartphone-app die zonder tussenkomst van een arts of andere professional, voorspellingen kan doen over de gezondheid van een COPD-patiënt. Dirkson ziet nog meer kansen voor de ICT-sector op het gebied van real-time healthcare systemen. "Maar vergis je niet in de complexiteit van de medische sector. Het lijkt zo

Bas Dirkson van Apps4air

simpel: van idee tot product, en dan naar de markt, even een app-je maken, database bouwen en klaar! De medische sector biedt zeker mooie kansen, maar heeft ook speciale kenmerken en stelt bijzondere eisen aan producten, bedrijven en aan de expertise die je in je team moet hebben", aldus Dirkson. Een ondernemer die medical devices en applicaties wil introduceren moet aan veel verplichtingen en voorwaarden voldoen. Good management practice en quality systems zijn veelomvattend. In een mondiale medical device markt is een pro-actieve strategie vereist om compliance t.a.v. internationale wet- en regelgeving te borgen. Alle processen moeten geïdentificeerd en gedocumenteerd worden en traceerbaar zijn door de hele productcyclus. Om de beoogde groeistrategie te realiseren moet een ondernemer anticiperen op risico's en onzekerheden en hiervoor beschikken over de juiste mensen, middelen, systemen en procedures. Riskmanagement is dus een kernvoorwaarde voor waardecreatie. Certificering en audits zijn een vereiste om dit te bereiken. Omarm het hele voorwaardenpakket en zorg voor een sluitend kwaliteitsmanagementsysteem. Je voorkomt zo ongewenste vertraging van een introductie en onnodige kosten, en vergroot de marktkansen. Volgens Dirkson begint een MedTech-succes bij een goed begin: beschikken over goede kennis van de markt, technologie en klinische toepassingen, maar bovenal is de 'quality manager the key for success'.

www.apps4air.com

OVER ICT NETWERK NIJMEGEN (INN)

ICT-experts, studenten, onderzoekers, professionals, jonge en ervaren ondernemers leren elkaar kennen bij het ICT Netwerk Nijmegen. Kernactiviteit is de meetINN: een informatieve ontmoeting die het Netwerk drie à vier keer per jaar organiseert op steeds wisselende locaties. Daarnaast zijn er trainingen, bedrijfs-

bezoeken en andere netwerkbijeenkomsten om kennis en ervaring uit te wisselen en nieuwe contacten te leggen.

Kijk voor de komende MeetINN's op:

www.ictnetwerknijmegen.nl

Voor meer informatie:

www.ictnetwerknijmegen.nl

ICT Netwerk Nijmegen | Toernooiveld 100 | 6525 EC NIJMEGEN

Roeland Kavelaar: 06 16 300 535 |

rkavelaar@ictnetwerknijmegen.nl |

Adviseurs voor ondernemers in innovatieve en technologie-intensieve sectoren: (v.l.n.r.) mr. Theo Vermeulen (VWGNijhof accountants & belastingadviseurs), mr. Maud van Weersch (Hoge van Gerven Notarissen), Jerry Croes (Flavius Assurantiën en Financiën) en mr. Marc Guelen (Hezelburcht)

Innovatieve lunch

In het vorige Mercator NovioTech Magazine hebben we ons al kort voorgesteld. We boden u 'gebundelde advisering' aan. Nu willen we graag de daad bij het woord voeren en u adviseren! We nodigen een ieder dan ook graag uit voor een informele lunchbijeenkomst:

Innovatie & Ondernemen

Terwijl u luncht, informeren wij u over ondernemen in de innovatieve en technologie-intensieve sectoren. Daarbij komen onder andere aan bod:

Programma

12.10-12.20 De innovatie-box, het vennootschapsbelastingtarief naar 5% (door VWGNijhof belastingadviseurs)

12.20-12.30 Mogelijkheden van verzekeren van kennisinstellingen (door Flavius verzekeringen)

12.30-12.40 Aantrekken van financieringen, Informal Investors, Overheid (door Corinthe Corporate Finance)

12.40-12.50 Bedrijfsvormen, welke rechtsvorm past bij u (door Hoge van Gerven notarissen)

12.50-13.00 Beschermen van intellectuele eigendomsrechten (door EM Law)

13.00-13.10 Subsidies, fiscale faciliteiten & fondsen (door Hezelburcht BV.)

Geen lange ingewikkelde verhalen, door-drongen van onbegrijpelijk vakjargon, maar korte presentaties van maximaal 10 minuten in heldere en duidelijke taal. Uiteraard is er voldoende gelegenheid voor het stellen van vragen.

Interesse gewekt? Dan zien we u graag op donderdag 22 januari om 12.00 uur bij de NovioTech Campus, de nieuwe Life Sciences & High Tech locatie bij het NXP terrein aan de Transitorweg 5 te Nijmegen.

In verband met het aantal beschikbare plaatsen, graag van te voren aanmelden: bij Sandy Vogel, svogel@vwgnijhof.nl of 024-365 09 65.

VWGNijhof accountants & belastingadviseurs

voor *accountancy en belastingadvies*
www.vwgnijhof.nl
T. +31 (0) 24 365 09 65

Hoge van Gerven notarissen

voor *juridische en notariële ondersteuning*
www.hogevangerven.nl
T. +31 (0) 24 381 07 10

Flavius verzekeringen

voor *bedrijfsverzekeringen en risico management*
www.flavius.nl
T. +31 (0) 24 642 19 11

Hezelburcht

voor *subsidieadvies, fiscale faciliteiten en (overheids)- kredieten*
www.hezelburcht.com
T. +31 (0) 88 495 20 00

Universitair Sportcentrum Bedrijfsport

BEDRIJFSSPORT BIJ HET UNIVERSITAIR SPORTCENTRUM: GOED VOOR U EN UW PERSONEEL!

Steeds meer bedrijven kiezen voor bedrijfsfitness. Dat is niet verwonderlijk. Fite medewerkers presteren beter, zijn minder vaak ziek en absent, zitten beter in hun vel en zijn productiever. Zo snijdt het mes voor een werkgever aan twee kanten: minder ziektekosten en beter presterende medewerkers. Gezonde en gemotiveerde medewerkers zijn immers het belangrijkste kapitaal van een bedrijf.

WAAROM SPORTEN BIJ HET USC?

Het Universitair Sportcentrum heeft zoveel meer te bieden dan een 'standaard' sportschool.

- Keuze uit 70 verschillende sporten, van Fitness tot Zumba, van Yoga tot Spinning. U hoeft niet te kiezen voor 1 sport, met een **Top Fit Card** of een **Fit Card** kunt u aan alle sporten meedoen.
- Hypermodern Sportcentrum, centraal gelegen en voldoende parkeergelegenheid.

- Twaalf tennisbanen, twee beachvolleybalvelden, twee hockeyvelden, een voetbalveld, een voetbal-/rugbyveld, een 400 meterbaan, een klimtoren, een dojo, twee sporthallen, vier multizalen, een spinningzaal, vier squashbanen, een klimwand en een boulderwand. U mag overal gebruik van maken!
- Professionele begeleiding.
- Mogelijkheid tot maandelijkse opzegging van een abonnement.
- Het USC heeft ook specifieke cursussen zoals: Bevallen en opstaan, Nek-schouder-rug, Slank & Fit, Zwanger Fit, 55+ sporten.
- Zeer ruime openingstijden: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 23.00 uur en in het weekend van 8.00 tot 21.00 uur.

WAT KOST BEDRIJFSSPORT U ALS WERKGEVER?

Het Universitair Sportcentrum biedt twee soorten abonnementen.

Abonnementsvorm	Frequentie	Welke sporten?	Kosten particulier	Kosten bedrijfsport
Fit Card	Vijf dagen per maand sporten	70 sporten op 1 abonnement	€ 28,25 per maand*	U bepaalt!
Top Fit Card	Onbeperkt sporten	70 sporten op 1 abonnement	€ 49,50 per maand*	U bepaalt!

U bepaalt hoeveel u betaalt voor uw werknemers. U kiest namelijk welk percentage van het maandbedrag u voor uw rekening neemt en het resterende bedrag is voor rekening van uw werknemer. Dit kan variëren van een werkgeversbijdrage van 10% tot 100% van het particuliere tarief.

Wij gaan graag met u in gesprek om een passende aanbieding voor u te maken. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Kim Hagendoorn, Commerciële Zaken en Marketing
T +31 (0)24 361 29 91 | E k.hagendoorn@usc.ru.nl

Universitair Sportcentrum > Heyendaalseweg 141 > 6525 AJ Nijmegen > T: (024) 361 23 92 > I: www.ru.nl/usc

WAT JE OOK BEWEEGT

Radboud Universiteit

Finance for growth

Elke onderneming ontstaat met een goede idee. In de eco-sector draait dit vaak om een slimme technologie die een bijdrage levert aan het oplossen van een duurzaamheidsvraagstuk. Stel dat bovendien alle ingrediënten aanwezig zijn van een succesvolle onderneming: er is een gereed product waar markt voor is, een solide business plan, een launching customer en een sterk team. De gewenste volgende stap is vaak een doorbraak naar groei en opschaling. Dit vergt echter een grote financieringsbehoefte. Het in zee gaan met een investeerder vraagt lef. Een investeerder speelt een substantiële rol bij de ontwikkeling naar duurzame groei.

INNEON: een kwalitatief voorstel voor de investeerder

Een veelgehoorde klacht van investeerders is dat er niet genoeg "hoog-kwalitatieve" inves-

teringskansen zijn. Investeerders gaan gemiddeld genomen slechts in op 1% van de aangeboden investeringskansen. Om de kansen voor ondernemers te verbeteren, biedt het INNEON-project toegang tot investeerders met dedicated fondsen voor eco-innovatieve bedrijven. Door middel van een goede voorbereiding, pre-selectie en coaching worden kwaliteitsproposities gecreëerd voor investeerders. Projecten die vanuit INNEON worden voorgesteld, bevinden zich daarom bij de top 10% van de investeringskansen die investeerders in overweging nemen.

Neem contact op met INNEON

Heeft u een onderneming in de eco-sector en bent u op zoek naar een investering van € 250.000 tot € 5.000.000? Neem dan contact op met de Nederlandse consortiumpartner van het INNEON-project:

Van der Meer & van Tilburg is betrokken als project partner bij het Europese SWIP project, dat erop is gericht om het marktaandeel van windturbines in Europa uit te breiden.

Van der Meer & Van Tilburg via 030-699 2020 of sikkema@innovation.nl.

Uw onderneming doorontwikkelen?

Met INNEON vindt u een investeerder

Gezocht: ondernemers in de eco-sector die op zoek zijn naar een 2^e of 3^e investeringsronde van €250.000 - € 5.000.000.

Geboden: op maat business & investor readiness coaching en voorstellen aan potentiële investeerders.

VAN DER MEER & VAN TILBURG
MANAGEMENT CONSULTANTS FOR INNOVATION AND GROWTH

Finance for growth

Financiering voor substantiële groei en opschaling

Meer informatie:

Van der Meer & Van Tilburg
030-699 2020
sikkema@innovation.nl
www.inneon.eu

Heeft u vragen of wilt u een afspraak? Neem dan contact op met Eva Rotte, advocaat Intellectuele eigendom & ICT: e.rotte@hekkelman.nl 024 382 83 84

NEED TO KNOW

1. Octrooi?

Heeft uw uitvinding een levenscyclus van vele jaren, dan kan octrooibescherming interessant zijn. Een octrooi geeft u namelijk (maximaal) zo jaar bescherming. Octrooieren van een uitvinding betekent echter ook publiceren en openheid van zaken geven. De concurrentie moet immers weten wat uw exclusieve rechten zijn en dat kunnen ze alleen als uw octrooiaanvraag na enige tijd gepubliceerd wordt. De aanvraag moet voldoende informatie verschaffen om aan de wettelijke eisen te voldoen, anders kan het octrooi vernietigd worden of wordt het mogelijk niet eens verleend. En alsof dat nog niet vervelend genoeg is, is de aanvraag in voorkomend geval al gepubliceerd en ligt de uitvinding dus op straat...

2.of toch geheim houden?

Geheimhouding van de uitvinding heeft het voordeel dat er zonder beperking in tijd een voorsprong op de concurrentie kan worden genomen. Niet iedere uitvinding leent zich echter voor geheimhouding, met name niet wanneer het product door reverse-engineering of onderzoek gemakkelijk kan worden gereconstrueerd. Bovendien vergt geheimhouding strikte maatregelen in de bedrijfsvoering en bestaat altijd het risico dat een vertrekkend personeelslid met de uitvinding aan de haal gaat. Kortom: aan beide routes, octrooieren en geheimhouden, zitten voor- en nadelen.

3. Let op: ook geheim houden bij octrooi!

Geldige octrooirechten kunnen alleen worden verkregen als het model of de uitvinding nieuw is ten opzichte van wat er al bestaat (waar dan ook ter wereld). De uitvinding mag nergens ter wereld gepubliceerd of vertoond zijn. Wees dus ook voorzichtig met het vroegtijdig publiceren van uw uitvinding; u kunt daarmee uw eigen (toekomstige) octrooi om zeep helpen! Laat daarom deze rechten vastleggen voordat u uw uitvinding deelt met anderen. Als u toch anderen wilt of moet informeren, zorg dan voor een goede geheimhoudingsovereenkomst met een boeteclausule. Het opstellen van een geheimhoudingsovereenkomst is maatwerk. Zo zal de partij die de geheime informatie verkrijgt graag duidelijkheid willen over hoe ver en tot wanneer zijn verplichting tot geheimhouding geldt. Mag hij de informatie bijvoorbeeld ter evaluatie aan een investeerder of onderzoeker geven?

Het beste idee van Nederland; en nu?

Een slimme verbetering voor een product of zelfs maar een naam voor een bepaalde service kan het verschil maken tussen de middenmoot en het topsegment. Goede ideeën kunnen dus veel geld waard zijn. Maar hoe beschermt u uw idee tegen imitatie?

Alleen een idee kan niet worden beschermd. Abstracte ideeën zijn vrij en mogen door iedereen op zijn of haar eigen manier worden toegepast en uitgewerkt. Iemand's eigen concrete uitwerking kan wél beschermd worden via een intellectueel eigendomsrecht zoals een octrooirecht, auteursrecht of merkrecht.

Een logo, naam en andere onderdelen van een huisstijl zijn pas als merk beschermd als deze als merk zijn gedeponereerd en, wanneer deze de toets van onderscheidend vermogen hebben doorstaan, in het merkenregister worden ingeschreven. Bij het proces van idee tot merk, zoals een mooi ontworpen logo, is dus duidelijk aan te geven op welk punt er sprake is van merkenrechtelijke bescherming en niet meer enkel van een onbeschermd idee.

In het auteursrecht is dit lastiger. Een product of ontwikkeld concept verkrijgt 'automatisch' auteursrechtelijke bescherming, wanneer het creatief, voldoende uitgewerkt en oorspronkelijk is. Een auteursrecht wordt dus niet in een register ingeschreven en daarom kan er ook geen registratiedatum aan een bepaald werk gekoppeld worden. Omdat dit nogal eens voor problemen zorgde, zijn er verschillende initiatieven waarbij u uw idee kunt laten registreren. Het alleen vastleggen, deponeren of registreren van een idee geeft echter geen juridische bescherming en creëert geen intellectueel eigendomsrecht. Het bewijst alleen dat bijvoorbeeld een bepaalde tekst bestond op de datum van vastlegging. De tekst moet bovendien nog steeds concreet, oorspronkelijk en creatief genoeg zijn om bescherming te kunnen hebben.

Technische uitvindingen kunnen door een octrooi worden beschermd. Men krijgt geen octrooi op bijvoorbeeld het idee van een fiets op één wiel. Een octrooi wordt pas verleend als de uitvinder kan uitleggen *hoe zo'n fiets wordt gebouwd*. Het octrooi beschermt dan een fiets die op die manier werkt, niet het idee van een fiets op één wiel als zodanig. Ook een octrooi moet worden geregistreerd om daaraan bescherming te kunnen ontlenuen.

www.hekkelman.nl

10e Dutch Life Sciences Conference op Novio Tech Campus

De Dutch Life Sciences Conference 2014 vond woensdag 19 november jl. plaats op Novio Tech Campus. Deze Nijmeegse hotspot voor Life Sciences & High Tech was samen met SMB Life Sciences van het Radboudumc, Kadans Biofacilities en Health Valley gastheer van de tiende editie van de Nederlandse conferentie op het gebied van life sciences en bio-

technologie. Dit jaar stond de conferentie in het teken van 'Partnership & Entrepreneurship'. Een paar honderd ondernemers, onderzoekers en investeerders bezochten de Dutch Life Sciences Conference. Novio Tech Campus-directeur Rikus Wolbers was enthousiast: "Een conferentie als deze zet Nijmegen nadrukkelijk op de kaart als knooppunt in de Neder-

landse Health Valley. Dat is goed voor de stad, goed voor onze campus en goed voor de hele life sciences-sector."

Er was een plenair programma met keynote speakers zoals Ryan Richardson (J.P.Morgan), Rosemary Tan (Veredus Laboratories) en Richard Janssen (Galapagos). Verder enkel parallelle sessies met workshops over Entrepreneurship, Partnering en Personalized Medicine. Tevens was er een Investors forum met als winnaar BiOrion en de bekendmaking van de winnaar van de Venture Challenge Award fall 2014: Innofuse uit Utrecht.

De dag werd afgesloten met een collegetour van Lucien Engelen (Radboud REshape Innovation Center) en lezingen van Huib Pols (Topteam Life Sciences & Health) en Bernard Muller (Treeways). Ook Daniël Kraft (Singularity University) was één van de gasten, hij werd samen met Lucien Engelen geïnterviewd in de Collegetour.

Daniël Kraft (l) en Lucien Engelen

Huib Pols

FARMA RESEARCH
Animal Health

Hans van Hattum, D.V.M.
Test Facility Manager

Farma Research Animal Health B.V.
Toernooiveld 300-H
6525 EC Nijmegen
the Netherlands
Phone: +31(0)24 3505574
Email: h.v.hattum@frah.nl
Website: www.frah.nl

Kennis van de natuur
Helder en praktisch in advies

natuur BALANS **limes DIVERGENS**

RADBOD UNIVERSITEIT MERCATOR III POSTBUS 6508
TOERNOOIVELD 1 6525 ED NIJMEGEN 6503 GA NIJMEGEN
024 352 88 01 INFO@NATUURBALANS.NL WWW.NATUURBALANS.NL

NATUURBALANS - LIMES DIVERGENS
ADVIESBUREAU VOOR NATUUR EN LANDSCHAP

Sterk in Engineering!

Specialists in
Mechanical 3-D CAD &
Electronic engineering

CCC Projects & Engineering diensten

- Complete engineering projecten van idee tot product
- Elektronica ontwikkeling en PLC besturing
- Capaciteitsondersteuning bij opdrachtgevers
- Realiseren van prototypes in eigen werkplaats
- Testen en beproeven van ontwerp
- Ontwerpen van productiehulpmiddelen
- Uitvoeren van sterkteberekeningen
- Kostprijs engineering
- Training en workshops (in company)

Sterk in Engineering!

Continuïteit Creativiteit Capaciteit

CCC projects & Engineering b.v.
Bolder 3, 6582 BZ Malden
t. 024 38 81 462
f. 024 38 81 463
e. info@ccc-engineering.nl
w. www.ccc-engineering.nl

VOOR MEER INFORMATIE GA NAAR: WWW.CCC-ENGINEERING.NL

Bedrijfsruimte op hoog niveau

Het Mercator Technology & Science Park biedt interessante huisvestingsmogelijkheden. Uitgaande van de brede doelgroep kennisintensieve bedrijven is er ruimte voor zowel startende ondernemingen als doorgroeiers en grotere bedrijven. Dit betekent dat kantoorruimte gehuurd kan worden in units variërend van 25 m² tot enkele hele verdiepingen.

Het gehanteerde 'easy in-easy out'-beginsel vertaalt zich naar korte huurperioden specifiek voor starters in een full-service kantooromgeving. Mercator biedt binnen haar concept meer dan alleen het kantooroppervlak. De faciliteiten voor jonge bedrijven, hun onderlinge samenwerking en de lijnen naar de universiteit maken dat Mercator meer is dan een park met traditionele kantoorverzamelgebouwen.

Het Mercator Technology & Science Park heeft een unieke ligging aan de rand van de universiteitscampus in een regio met grote r&d-georiënteerde ondernemingen. Met de aanwezigheid van prominente kennisinstellingen is het ook de plaats waar jong talent bijeenkomt. Onderzoeken en ondernemen gaan hand in hand en zorgen voor veel economische vernieuwingen en externe contacten.

BV Campus matcht uw huisvestingsvraag met de mogelijkheden binnen het Mercator Technology & Science Park of elders binnen het areaal van de Radboud Universiteit. Wilt u meer informatie? U kunt contact opnemen via: 024-3611653.

Radboud Universiteit Nijmegen

Novio Tech Campus

for Life Sciences & High Tech

Kennis, bedrijvigheid en innovaties komen samen op Novio Tech Campus in Nijmegen. De campus biedt 10.000m² aan state-of-the-art onderzoeksinfrastructuur en huisvesting voor ondernemers en onderzoekers in de Life Sciences, Health en High Tech sector. Novio Tech Campus heeft de iLAB-status (InnovationLab).

Waar innovaties werken!

Kennis delen om te groeien. Dit is de achterliggende filosofie van Novio Tech Campus. De campus is voorzien van geavanceerde laboratoria (ML 1, 2, 3), flexlabs, cleanrooms, een equipmentpool, het NXP-testlaboratorium en hoogwaardige bedrijfsstoffen. Ook zijn er kantoren en vergaderzalen met alle noodzakelijke support en services en een moderne meet & greet-ruimte voor netwerkbijeenkomsten en events. Vanuit Novio Tech Campus hebben ondernemers toegang tot de expertise, infrastructuur, faciliteiten en (inter)nationale netwerken van bedrijven en kennisinstellingen. SMB Life Sciences biedt starters en jonge bedrijven via een stimuleringsregeling een geïntegreerd pakket aan faciliteiten en ondersteuning in ondernemerschap.

Meer informatie: www.noviotechcampus.com